

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Annette Helen Engebretsen

Masteroppgave

Hvorfor er det så vanskelig å samarbeide?

Hvem skal arbeide med foreldre i høykonflikt?

Tverrfaglig arbeid med barn, unge og familier

Lillehammer, 2022

Sammendrag

Formålet med denne studien er å belyse hvordan barnevernet og familievernnet samarbeider i saker som omhandler foreldre i høykonflikt. Bakgrunnen for et samarbeid mellom instansene er at brukeren som trenger hjelp, skal få helhetlig og nødvendig hjelp ut fra sine behov. Flere instanser samarbeider med barnevernet både ved informasjonsinnhenting, eller som et resultat av ulike tiltak.

Studiens problemstilling, *Hvem skal arbeide med foreldre i høykonflikt?* omfavner blant annet kompleksiteten i samarbeidet mellom barnevernet og familievernnet, men også de utfordringene instansene møter i arbeidet med foreldre i høykonflikt. Forskningsspørsmålene er ment til å illustrere og bygge opp studiens problemstilling fra et faglig-, foreldre- og barneperspektiv.

De teoretiske perspektivene på konflikt og hva konflikt inneholder er fra Halvor Nordby og Grethe Nordhelle. Forståelsen av kompleksitetsperspektivet er hentet fra Kojan & Christiansen. I denne studien har jeg valgt å foreta en litteraturstudie med innholdsanalyse som metode. Utvalget ble syv artikler som kan bidra til å besvare min problemstilling, gjennom de ulike perspektivene.

Hovedfunnene i oppgaven er basert på tolkning av innholdet fra de utvalgte artiklene, som gjenspeiler kompleksiteten i arbeidet med høykonflikt og hvordan konflikten kan ta overhånd over barnet eller andre alvorlige bekymringer. Gjennom innholdsanalysen blir det antydnet at instansene ikke omtaler samarbeid utover å henvise saker til hverandre. Funnene viser at barnevernets gråsonearbeid mellom barneloven og barnevernsloven kan skape en usikkerhet i vurderingene om høykonflikten mellom foreldre er en del av barnevernets mandat eller om saken skal henvises til familievernkontoret for videre oppfølging. Også familievernkontorets vurderinger om foreldrenes høykonflikt går ut over omsorgen til barnet, og dermed er meldepliktige til barnevernet, kan være vanskelige å vurdere.

Forord

Det er ikke bare enkelt å kaste seg på en master med en nyfødt baby og covid-tiltak som råder både for undervisning og for familien. Likevel har denne reisen vært en spennende og innholdsrik, men det har også vært en del som måtte organiseres og planlegges for at dette løpet skulle gjennomføres og i den forbindelse er det flere personer jeg ønsker å takke.

Takk til min veileder, Marit Godeseth, for dine mange metaforiske forklaringer gjennom kake- og strikkeoppskrifter og ikke minst humor. Vi har ledd mye sammen og du har hjulpet meg til å holde tungen rett i munnen.

Jeg vil spesielt takke min mor som har vært hos oss i lange perioder slik at jeg har kunnet trekke meg tilbake til høgsolen. Hun har stått som en bauta for meg gjennom flerfoldige diskusjoner, utallige drøftinger og støttet meg i valgene som har blitt gjort. Stor takk til deg.

Jeg vil takke min samboer for å være med på mine oppturer og tåle mine nedturen underveis i prosessen, og for all støtte og oppmuntrende ord. Takker spesielt mine barn for å holde ut med en mamma som ikke fullt ut har vært til stede i legobyggingen, og som har heiet meg i mål. Takk til min superflotte familie.

Andre medstudenter som har vist sin interesse og engasjement for oppgaven vil jeg takke.

TAKK!

Lillehammer, mai 2022

Annette Helen Engebretsen

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	1
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA OG PROBLEMSTILLING	1
1.2 PROBLEMSTILLING	3
1.3 AVGRENSNING	5
1.4 BEGREPSAVKLARING	6
1.5 DISPOSISJON	7
2. KUNNSKAPSGRUNNLAG	8
2.1 BARNEVERNETS ROLLE I HØYKONFLIKTSSAKER	8
2.2 FAMILIEVERN.....	10
2.3 SAMARBEID MELLOM ETATENE	12
2.4 TAUSHETSPLIKT	14
2.4.1 Unntak og opplysninger til andre forvaltningsorganer	14
2.5 KOMPLEKSITET	15
2.6 KONFLIKT	15
2.6.1 Konfliktnivå	16
2.6.2 Kjennetegnene ved høykonflikt	18
2.6.3 Risikofaktorer som konsekvenser for barns utvikling	20
2.7 OPPSUMMERING	23
3. METODE	24
3.1 EGEN FORFORSTÅELSE	24
3.1.1 Vitenskapsteoretisk posisjon.....	25
3.2 VALG AV METODE	26
3.3 KRITISK REFLEKSJON PÅ METODEVALG	28
3.4 FORSKNINGSETISKE RETNINGSLINJER	29
3.5 INKLUDERING OG EKSKLUDERING AV DATAMATERIALE.....	29
3.5.1 Datasøk.....	30
3.5.2 Utvalgelse av artikler	31
3.6 INNHOLDSANALYSE	34
3.6.1 Systematikk i analyse.....	34
3.7 RELABILITET	35
3.8 VALIDITET	36
3.9 OPPSUMMERING.....	38
4. VALGTE ARTIKLER	39
4.1 KONFLIKTFYLT BARNEFORDELING – ARENA FOR BARNEVERNET?	39

4.2	HVA KARAKTERISERER VANSKELIGE SAKER I FORELDREMEKLING, OG ER MEKLINGSORDNINGEN GODT NOK TILPASSET?.....	40
4.3	GRENSEARBEID: BARNEVERNETS MØTE MED FORELDREKONFLIKTSAKER.....	41
4.4	"Å GÅ I SPAGATEN". FAMILIEVEILEDERES ERFARINGER OG UTFORDRINGER I ARBEID MED FORELDREKONFLIKTER I BARNEVERN TJENESTEN.....	43
4.5	FASTLÅSTE FORELDREKONFLIKTER.....	44
4.6	WHOSE LIFE IS IT ANYWAY? EXPLORING THE SOCIAL RELATIONS OF HIGH-CONFLICT DIVORCE CASES IN SOUTHERN NORWAY.....	45
4.7	"FOR DET ER JO ALVORLIGE SAKER" – BARNEVERNETS MØTE MED FASTLÅSTE FORELDREKONFLIKTER.....	46
5.	PRESENTASJON AV FUNN OG DISKUSJON.....	48
5.1.1	<i>Sakens egenart.....</i>	50
5.1.2	<i>Handlingsrom og skjønnsmessige vurderinger.....</i>	56
5.1.3	<i>Foreldrekonflikten tar overhånd.....</i>	63
6.	AVSLUTNING OG VIDERE FORSKNING.....	68
6.1	HVORDAN BLIR BARN(A) IVARETATT AV INSTANSENE?.....	69
6.2	HVORDAN FREMSTILLER DOKUMENTENE SAMARBEIDET MELLOM BARNEVERN ET OG FAMILIEVERN ET?.....	70
6.3	HVORDAN BESKRIVES BARNEVERNETS OG FAMILIEVERNETS ARBEID MED FORELDREKONFLIKT?	71
6.4	HVEM SKAL ARBEIDE MED HØYKONFLIKTSAKENE?.....	72
6.5	VIDERE FORSKNING.....	73
7.	LITTERATUR.....	75
8.	VEDLEGG.....	I
8.1	OVERSIKT OVER ALLE LESTE DOKUMENTER.....	I
8.2	BEKREFTELSE PÅ KARAKTER.....	VI

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

I min praksisperiode i den kommunale barneverntjenesten, kunne jeg observere hvor frustrerte og oppgitte andre kollegaer ble når det kom inn en sak som omhandlet konflikt mellom foreldre, lite visste jeg hvor komplekst og omfattende *slike saker* kunne være. Ved flere anledninger henviste barnevernet familier til familievernkontoret fordi saken handlet om en grunnleggende foreldrekonflikt, som barnevernet ikke anså som deres mandat til å løse, fordi det handlet om privatrettslige forhold etter barneloven og ikke forhold etter barnevernloven. Jeg opplevde selv flere saker hvor en av foreldrene prøvde å *bruke* barnevernet som et ledd i barnefordeling for å sverte den andre part, for å prøve å få barnevernet til å legge mer vekt på den enes parts tilknytning til barnet som større verdi enn tilknytning mellom barnet og den andre forelderen.

Som observatør i samarbeidsmøter mellom barnevern, skole/barnehage, familievernkontor og helsesykepleier i regi av barneverntjenesten, uttalte familievernet at konflikten hadde gått for langt før de kom til dem og at foreldrene kun var ute etter meklingsattest og ikke ønsket å gå inn i dialog om innholdet i konflikten og var ikke løsningsorienterte. Familien var fastlåst, konfliktsentrert og mistet kanskje synet av barnet som stod midt i konflikten. Barnet kunne i verste fall risikere å bli oversett på sine fysiske og psykiske behov i skyggen av foreldrenes konflikt. Familievernkontoret på sin side ønsket å prate med foreldrene, men som beskrevet ovenfor, ønsket ikke foreldrene dette – de ville ha meklingsattest og ta saken videre til retten. Summen av konflikt og bekymringen rundt barnets omsorgssituasjon gjorde at familievernkontoret ved noen anledninger sendte bekymringsmelding tilbake til barnevernet.

Inntrykket jeg satt igjen med, og spørsmålet jeg stilte meg var hvorfor instanser som barnevern og familievern ikke kan samarbeide allerede i første møte om hva som er til det beste for familien. Som utenforstående til selve konflikten, kan jeg bare tenke meg til hvordan det er å være det barnet som står oppi konflikten, lever i det og må forholde seg til den. Tenker jeg på foreldrene, ser jeg for meg at konflikten er utmattende å stå i og utfordrende å være *helt til stede* for barnet konflikten handler om. Barnet blir en gjenstand, en ting det krangles over, fordi foreldrene ikke klarer å se barnets behov når de selv står i konflikten.

Det finnes ulike kunnskapsoppsummeringer som viser at både representanter fra barnevernet, men også familievernnet synes det er utfordrende å arbeide med foreldre i høykonflikt (Bertelsen, 2021, s. 283; Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 277). Arbeidet som gjøres blir påvirket av indre og ytre forhold ved saken og saksbehandler, hvor både mekler og saksbehandler i barnevernet må være sin rolle bevisst for å ikke involvere seg i konflikten (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 26-27) (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 283).

Det er forsket en del på konfliktsaker i barnevernet, om hvordan saksbehandlere møter familiene, hvordan barn (i aldersgruppene 2-16 år) opplever det å leve i konfliktfamilier, og det er forsket på familievernkontorets mekling i konfliktsaker. Inger Kristin Heggdalsvik beskriver i artikkelen *fastlåste foreldrekonflikter* at forskning på familiekonfliktsaker og skjæringsfeltet mellom barnevern og familievern er sparsomt forsket på (Heggdalsvik, 2020, s. 77).

Astrid Kleppe Flacké skrev i 2005 en masteroppgave med tittelen *Samarbeid på tvers eller tverke?: om samarbeid mellom barnevern og familievern i familiar der foreldra er i alvorleg og lanverig konflikt om barn*. I oppgaven viser hun til at barnevernet og familievernkontoret arbeider med samme gruppe foreldre og opplever høy kompetanse på eget område, men at de kommer til kort og ikke strekker til i forhold til å løse konflikten og hjelpe familien videre. Begge instansene viser til at den andre har gode metoder for å utføre et godt arbeid, mens erfaringen med samarbeid er varierende. Astrid Kleppe Flackés tabell viser hva barnevern og familievernnet gjør, og hva de mangler (Flacké, 2005, s. 74).

Tabell 1: Barnevernets og familievernets kjernekompetanse.

	Hva gjør de?	Hva mangler de?
Barnevern	Beskytte barna	Kompetanse på konflikthåndtering og foreldresamarbeid
Familievern	Konflikthåndtering og foreldresamarbeid	Muligheter for å beskytte barna

Lov om familievernkontor trådte i kraft i 1998, etter å ha vært i drift siden 1958. Det var først i 2021 det ble tilført paragraf om samarbeid og samordning i samme lov (Familievernkontorloven, 1997, § 1a). Med bakgrunn i den lange praksisen og at ikke samarbeidsparagrafen kom før i 2021, er det interessant undersøke hvordan samarbeidet mellom familievernkontoret og barneverntjenesten er i saker som omhandler foreldre i høykonflikt.

Barneverntjenesten fikk ny barnevernreform den 01.01.2022 der målet med reformen blant annet er at hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov enn det som har vært gjeldende tidligere (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.d.). Bakgrunnen for ny reform er utfordringer med uavklarte ansvarsforhold som kan føre til uforutsigbarhet og at ansvarsdeling har bidratt til ulike utfordringer. Barnevernsreformen inkluderer også kompetanseheving, som vil kunne påvirke ressursbruk og oppgaveløsninger i barnevernet og for rettsikkerheten til barn og familier.

1.2 Problemstilling

På bakgrunn av egne erfaringer fra praksis, studieforløpet gjennom bacheloren og masteren og medias fokus på barnevern i de senere årene, gjorde meg mer nysgjerrig på samarbeidet mellom barnevernet og familievernnet. Etersom både barnevernet og familievernnet har tro på hverandres og egen faglige kompetanse, men ser utfordringer ved å arbeide med foreldre i konflikt, og at det først i 2021 kom en lovendring inn om samarbeid i lov om familievernkontor, er samarbeid mellom disse to instansene både faglig og samfunnsaktuelt å forske på.

Gjennom min oppgave vil jeg bruke innholdsanalyse som forskningsmetode for å se om dokumentene kan fortelle noe om samarbeidet mellom instansene har vært frem til endringene hos barnevernet og familievernnet trådte i kraft. Med dokumentanalyse kan jeg belyse hvordan instansene arbeider med foreldre i høykonflikt i dag, og hvordan de samarbeider med den andre etaten. Gjennom innholdsanalyse av dokumenter ønsker jeg å utforske hvem som arbeider med familier i høykonflikt og hvordan barnevernet og familievernnet samarbeider om samme type saker. I oppgaven brukes NOUer som teori, mens artiklene er ment for å innhente

meninger fra de instansene som NOUene benevner. Jeg velger å forstå at et grunnleggende adekvat samarbeid mellom saksbehandlere i barnevernet og familierapeuter i familievernkontoret kan legge føringer for hvordan foreldre håndterer en konflikt og hvordan utfallet for barnet kan være.

Det tverretatlige samarbeidet mellom barnevern og familievern ønsker jeg å undersøke nærmere. I oppgaven ønsker jeg å forske på hvordan barnevernet og familievernet kan utnytte hverandres fagområder og ekspertiser i et samarbeid når det er snakk om foreldre i høykonflikt. Med søkelys på den komplekse konfliktfamilie og samarbeid mellom etatene som tematikk i det tverrfaglige og tverretatlige arbeidet, har jeg valgt problemstillingen:

Hvorfor er det så vanskelig å samarbeide? Hvem skal arbeide med foreldre i høykonflikt?

Forskningsspørsmålene jeg har valgt til å kunne bidra til å besvare problemstillingen er:

- Hvordan blir barn-(a) ivaretatt av instansene?
- Hvordan fremstiller dokumentene samarbeidet mellom barnevernet og familievernet?
- Hvordan beskrives barnevernets og familievernets arbeid med foreldre i høykonflikt?

I oppgaven kommer det frem et kompleksitetsperspektiv. Selv om oppgavens opprinnelige hensikt var å se på samarbeidet mellom barnevern og familievern, ble det underveis tydeligere for meg som forsker at samarbeidet også ble påvirket av kompleksitet i arbeidet. Kompleksitet er sammensatte problemer som ikke har en enkel årsakssammenheng eller løsning. Kompleksitet beskrives grundigere i kapittel 2.4 og drøftes videre ved presentasjon av funn i kapittel 5. Til tross for at jeg har visst at det foreligger en kompleksitet i arbeidet som både barnevernet og familievernet behandler, var jeg ikke klar over mengden kompleksitet som preget arbeidet og hvordan kompleksiteten blir beskrevet i de dokumentene jeg fordypet meg i. I hvilken grad kompleksiteten berører arbeidet må hensynstas i oppgaven da det komplekse aspektet påvirker samarbeidet mellom begge instansene. Senere diskuterer jeg kompleksitet i forbindelse med samarbeid mellom instansene.

1.3 Avgrensning

Oppgaven har en virksomhetsvinkling hvor temaet er samhandling mellom barnevern og familievern. Hver er sin egen institusjon som likevel, i noen sammenhenger, arbeider tett på hverandre. Oppgaven spisses ytterligere ved at jeg avgrenser oppgaven til deler av arbeidet som familievernet og barnevernet gjør. Familievernet har ulike arbeidsområder som parterapi, foreldresamarbeid, rådgivning og mekling ved samlivsbrudd. Barnevernet arbeider med å undersøke hvordan omsorgssituasjonen til barn er og kan sette inn tiltak ved behov. Siden begge virksomhetene har flere arbeidsområder avgrenser jeg oppgaven på en slik måte at jeg forholder meg til familievernets arbeid i meklingssaker ved høykonflikt og barnevernets arbeid i undersøkelsessaker ved høykonflikt (Familievernkontorloven, 1997, § 1) (Barnevernloven, 1992, § 4-3).

Jeg ser på instansene med et virksomhetsperspektiv. Med dette menes det at jeg legger vekt på at instansene arbeider etter to ulike lover, har ulike mandat, og opererer ulikt i samfunnet – og dermed er en egen virksomhet, selvstendig og uavhengig av hverandre. Jeg går ikke inn i enkeltsaker, ansatte eller enkelte arbeidsmetoder, men går inn i en liten del av barnevernet og familievernet, for så å se på ulikhetene og likhetene i hvordan det arbeides med familier i høykonflikt i etatene og som ledd i et samarbeid med hverandre. Likevel er det, slik jeg ser det, umulig å se på instansen uten å se på de som arbeider innenfor fagområdet. Til tross for at jeg ikke går inn på enkeltpersoner som nevnes i artiklene, vil det foreligge utdrag som er sagt og vektlagt av andre forfatteres forskningsprosjekter.

Tabellen under viser at det kun er en liten del av hva hver instans arbeider med som oppgaven vektlegger. Oppgaven er ikke ment til å omfavne hele barnevernet eller hele familievernet.

Tabell 2: Egen tabell over fokusområdet for oppgaven.

Familievernkontor		Barneverntjenesten	
Avklaringsrådgivning og parterapi	Foreldresamarbeid	Melding og undersøkelsessak	Frivillig hjelpetiltak
Rådgivning, endret familiesituasjon	Mekling	Melding og undersøkelse ved	Tvangstiltak
Kurs og samtalegrupper	Mekling og konflikt mellom foreldrene	konflikt mellom foreldre	Omsorgsplassering

1.4 Begrepsavklaring

Ved beskrivelse av barnevernet og deres arbeid i denne oppgaven, er det den kommunale barneverntjenesten det skrives om. Den statlige delen av barnevernet er ikke tatt med i oppgaven, da oppgaven handler om samarbeid mellom barnevernet og familievernnet i sakens innledende fase. Innledende fase i barnevernet vil i denne oppgaven være når barneverntjenesten får bekymringsmelding og vurderer at meldingen går videre til undersøkelse. Det brukes beskrivelser som barnevernarbeider, saksbehandler eller andre synonymer for en person som utfører arbeid for barneverntjenesten.

Familievernkontorets arbeid vil i innledende fase være de første timene med foreldremekling når foreldre har valgt å oppløse sitt samliv og må møte til obligatorisk mekling. Familievernkontoret er statlig virksomhet, slik at det ikke kan legges til grunn en kommunal virksomhet for denne instansen.

Videre vil begreper som instanser, etater bli brukt om hverandre ut fra hvilket begrep som egner seg best i konteksten begrepet brukes i. Begrepene brukes for å vise til den etaten som familievernkontoret og barnevernet er.

Barns (-ets) utvikling brukes som en samlepost for å beskrive en aldersadekvat- og en mulig skjevutvikling hos barnet, sett ut fra normative forventninger i samfunnet.

Konflikt omhandler flere nivåer og alvorlighetsgrader. I denne oppgaven brukes høykonflikt som begrep for å ha en forståelse at uoverensstemmelsene kan være så høye at de påvirker barn og foreldres hverdag i større grad, og risikoen for foreldre og barn som følger av høykonflikten.

1.5 Disposisjon

I kapittel 2 vil teorien om barnevernets arbeid med familiekonflikter beskrives, samt familievernets rolle i samfunnet. Videre vil det bli beskrevet hvilke retningslinjer det offentlige har gitt for hvordan samarbeid mellom instanser skal være. Avslutningsvis kommer jeg inn på et generelt nivå om kompleksitet, konflikt og hvordan konflikten kan være risikofaktor for barn.

I kapittel 3 er metodekapittelet hvor jeg beskriver valget av metode og kritisk refleksjon på metodevalg før jeg beskriver videre de forskningsetiske retningslinjene man må forholde seg til ved en innholdsanalyse. Jeg forklarer også hvilke kriterier som er lagt til grunn for utvelgelsen av dokumenter før jeg til slutt avslutter kapittelet med å presentere valgte artikler og hvordan jeg skal systematisere analysen.

I kapittel 4 presenteres artiklene, hvor jeg har sammenfattet et sammendrag av hver valgt artikkel. I sammendraget beskriver jeg hvem som er forfatter av artikkelen, hvilken metode artikkelen har hatt i bruk og de viktigste hovedpunktene som kommer frem. Avslutningsvis etter hver artikkel oppsummerer jeg med noen setninger om hvilke nøkkelord jeg legger vekt på i artikkelen.

I kapittel 5 presenteres funnene ved hjelp av en oversiktstabell, videre diskuteres funnene ut fra tre forskjellige hovedtemaer. Her vil man se at flere av funnene overlapper hverandre og kan diskuteres ut fra flere synspunkter.

Kapittel 6 er avslutningen på oppgaven. I dette kapittelet oppsummerer jeg funnene opp mot forskningsspørsmålene og problemstillingen i oppgaven. I underkapittelet ønsker jeg å presentere forslag til videre forskning.

2. Kunnskapsgrunnlag

2.1 Barnevernets rolle i høykonfliktssaker

Barnevernet skal sikre barn og unges utvikling og trygge oppvekstvilkår gjennom nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I all hovedsak er det foreldrene som skal bli enige om forhold som angår barnet etter lov om barn og foreldre. Dersom konflikten er langvarig og fastlåst kan dette gå ut over foreldrenes omsorgsevne og omsorgssituasjon slik at barnet kan trenge hjelp fra barneverntjenesten. Det er barnevernets anliggende når situasjonen barnet befinner seg i kan skade barnet fysisk eller psykisk (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 9).

Barneverntjenestens oppgaver er primært knyttet til å beskytte barn og kontrollere barnets omsorgssituasjon dersom det er bekymringer for barnet, ikke å mekle mellom foreldre som er i konflikt. Det er likevel flere av sakene som barnevernet undersøker som handler om foreldre i høykonflikt, hvor barnevernet da må undersøke om konflikten går ut over barnet. Familievernet har kompetanse til å hjelpe foreldre med samarbeidsvansker eller konflikter. Mer om familievernkontoret ved neste overskrift. Meldinger som omhandler konflikt må behandles på samme måte som andre meldinger og barneverntjenesten kan ikke avvise meldingen med begrunnelse om at det er konflikt mellom foreldrene og at det ikke er barnevernets anliggende (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 23). Noen ganger kan foreldrenes konflikt gå ut over omsorgen barnet får, eller ha en slik varighet eller intensitet at konflikten utgjør en omsorgssvikt for barnet. Bekymringsmeldinger skal tas på alvor, uavhengig om foreldrene er i konflikt eller ikke (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, ss. 5-6; Barnevernloven, 1992, § 4-3). Vurderingen av meldingen skal alltid ha barnets omsorgssituasjon som utgangspunkt for om meldingen skal videre til undersøkelse eller om meldingen skal henlegges/avvises (Barnevernloven § 4-2). Dersom en melding kommer fra den ene forelderens som omhandler forhold hos eller egenskaper ved den andre forelderens, må barneverntjenesten vurdere om foreldrene har en konflikt som går utover barnet, selv om bekymringsmeldingen blir sendt som et legg i konflikten for å ramme den andre. I enkelte tilfeller kan meldingen vurderes til åpenbart ubegrunnet eller sjikane og blir da henlagt uten at det åpnes undersøkelsessak (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 24; Barnevernloven, 1992, § 4-3). Barneverntjenesten kan tilby råd og veiledning i situasjonen, henvise til andre hjelpeinstanser,

informere om muligheter for å bringe sak for retten, vitne i en barnefordelingssak eller samværssak. Det kan samtidig være vanskelig for barneverntjenesten å fastslå hva som faller inn under barnevernloven og hva som faller under barneloven som er foreldrenes ansvar å løse (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 8).

Barneverntjenesten vil kunne stille krav til foreldrene om å ta nødvendige rettslige grep for å sikre barnet nødvendig omsorg. Dersom foreldrene ikke makter å sikre barnets omsorgssituasjon vil barnevernet kunne treffe de tiltak som er nødvendig etter barnevernloven (NOU 2016:16, ss. 226-227). I de tilfellene barn ikke får forsvarlig omsorg kan barneverntjenesten gripe inn med nødvendige tiltak hos den som har foreldreansvar og daglig omsorg. Barneverntjenesten kan ikke flytte barnet til den andre forelder, da dette er privatrettslige forhold som reguleres etter lov om barn og foreldre, men barneverntjenesten kan anbefale at samværsforelder fremmer sak om bosted dersom partene ikke blir enige om at barnet skal flytte (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 10).

Ifølge lov om barneverntjenester § 3-2, skal barneverntjenesten samarbeide med andre organer for å ivareta barnets interesser. I forarbeidene presiseres det at barneverntjenestens ansvar trer inn når andre organer ikke i tilstrekkelig grad ivaretar egne oppgaver. Barneverntjenesten skal oppfordre til at organet gjør det som er nødvendig, men at barneverntjenesten ikke skal overta et ansvar som ligger hos andre organer (Bufdir, 2019, s. 33). I § 3-2 annet ledd er barneverntjenesten lovpålagt å samarbeide med andre tjenester dersom det kan bidra til å løse barneverntjenestens oppgaver, men barneverntjenesten har ikke samarbeidsplikt dersom det er for at andre organer skal kunne løse sine oppgaver. I forarbeidene uttales det i proposisjonen at dersom et barn har behov for hjelp fra flere organer samtidig, bør det opprettes samarbeid mellom organene som yter hjelp til barnet (Bufdir, 2019, s. 40). I barnevernsreformen, hvor endringer i barnevernloven om samarbeid og samordning trer i kraft 01 august 2022. "Formålet med endringene er å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene" (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.d.) Dette innebærer at barneverntjenesten får samarbeidsplikt (endring i § 3-2) med andre instanser dersom det er nødvendig for et helhetlig tjenestetilbud til barnet (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.d.).

2.2 Familievern

Familievernet er en gratis spesialtjeneste som har familierelaterte problemer som fagfelt. Med spesialtjeneste menes det at instansen har høy faglig kompetanse innenfor familierelaterte problemer (NOU 2019:20, s. 23; Familievernkontorloven, 1997, § 1). Det er ikke behov for henvisning for å ha kontakt med familievernkontoret, klienter/brukere kan ta kontakt selv dersom det er behov for veiledning og/eller avklaring i parforholdet og foreldreskapet. Dersom bruddet er et faktum, skal foreldre med barn under 16 år møte til obligatorisk mekling, uavhengig om foreldrene er enige om veien videre eller ikke og om foreldrene er samboere eller gifte (Ekteskapsloven, 1993, § 26; Barneloven, 1982, §§ 51 & 52; Familievernkontorloven, 1997, § 1). Formålet med mekling er å få til gode avtaler for samvær, bosted og avklare foreldreansvar. Dersom foreldrene ikke blir enige etter mekling, har hver av partene anledning til å kunne bringe saken inn for retten for avklaring av foreldreansvar, bosted og samvær. For at familievernkontoret skal kunne prate med barn i mekling, må familievernkontoret ha samtykke fra foreldrene. Dette stemmer ikke overens med barnekomiteens klargjøring av at barn har rett til å bli hørt (Strandbu, Thørnblad, & Handegård, 2016, s. 384). I NOU 2019:20 viser utvalget til at det bør legges til i familievernloven at barn og unge skal ha lovfestet rett til å delta i samtaler uten samtykke fra foreldrene (NOU 2019:20, 2019, s. 239). Forslaget ble ikke legitimert i endringen av lov om familievernkontor. I dette velger jeg å forstå at familievernkontoret ikke har samme myndighet til å snakke med barn som barnevernet har.

Hovedtyngden av brukere hos familievernkontoret er par som søker hjelp med samlivskonflikter eller kriser, hvor samtaleterapi, mekling og hjelp til foreldresamarbeidet er viktige deler av tilbudet som gis (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 41). Ved søk hos Statistisk sentralbyrå (SSB), gjort 19 november 2021, med kriterier som: Nye saker i familievernet i 2020, begge kjønn, og foreldresamarbeid/veiledning som henvendelsesgrunn var det 10522 saker (Statistisk sentralbyrå, u.d.). Fra SSB kommer det ikke frem hvilke saker som er karakterisert som høykonflikt, ettersom en slik klassifisering baseres på direkte informasjon fra foreldrene og ikke kommer frem av offentlige registre. Det finnes likevel en indikasjon på utbredelsen av høykonflikt. I Folkehelseinstituttets rapport 2015:3 vises det til tall fra Helse- og levekårsundersøkelsen til SSB at mellom fem og åtte prosent av familiene som har barn oppgir at de *har problemer i parforholdet* (Folkehelseinstituttet, 2015, ss. 10-11). Folkehelseinstituttets rapport 2015:3 viser videre til en undersøkelse av Frode

Thuen der bidragspliktete foreldre ble spurt om omfanget av konflikt med den andre parten. Undersøkelsene antydte at mellom 12 % og 25 % av par i mekling var høykonfliktpar (Folkehelseinstituttet, 2015, s. 11). Her kan man anta at en del av de som har problemer i parforholdet også lever i høykonflikt.

Familievernnet er en statlig virksomhet som "skal gi tilbud om behandling og rådgivning der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien" (Familievernkontorloven, 1997, § 1). Fra lovens ikrafttredelse 01.01.1998 frem til 2021 har ikke Lov om familievernkontor hatt et lovregulert punkt om samarbeid med andre instanser på systemnivå eller individnivå. Derimot ble det i Stortingets møte 02. juni 2021 gjort vedtak til lov om endringer i samme lov som trer i kraft 01 august 2022. Det legges til i § 1a første ledd at "familievernkontoret skal samarbeide med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi brukeren et helhetlig og samordnet tjenestetilbud" og i tredje ledd legges det til at "... samarbeide med andre tjenesteytere slik at familievernkontoret og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift" (Lovvedtak 143, 2021, s. 2). Familievernkontoret har i likhet med andre tjenesteytere meldeplikt og opplysningsplikt til barnevernet dersom fagpersonellet er bekymret for forhold som kan gi tiltak etter barnevernloven (Familievernkontorloven, 1997, § 10).

2.3 Samarbeid mellom etatene

I det følgende skal vi se på hvordan det offentlige over tid har utviklet forståelsen av samarbeid mellom ulike instanser, og argumentert for behovet for samarbeid. Det offentlige legger føringer på hvordan samarbeid bør og skal gjennomføres, gjennom Norges offentlige utredninger (NOU) og Proporsisjoner (Prop.). Proposisjoner brukes når regjeringen foreslår at stortinget skal gjøre vedtak. Gjennom utviklingen av helse- og sosialtjenestene fra 1960-tallet har samarbeid og samordning vært stikkord for flere utredninger. Det var likevel ikke tydelig hva samarbeidet skulle bety for tjenestene. Tjenestene definerte selv betydningen av begrepet samarbeid og videre utvikling gikk i retningen av mer spesialiserte tjenester og profesjonalisering av arbeidet (Fauske, et.al., 2019, s. 179). Frem til i dag har det vært flere NOUer som har gitt retningslinjer til tjenestene og tydeliggjort barnevernets rolle i samfunnet, men de problemstillingene som er knyttet til tverrfaglig samarbeid var som før: vanskelige å få til (Fauske, et.al., 2019, s. 183). Som Prop. 106 L (2012-2013) *Endringer i barnevernloven* beskrives det innledningsvis at 90 av 114 kommuner hadde svikt i samarbeidet og at samarbeidet i for stor grad var opp til den enkeltes tjenestes initiativ og rutiner for samarbeid. Det ble også påpekt at instansene manglet kunnskap om hverandres tjenester (Fauske, et.al., 2019, s. 183). Som Fauske et. al (2019, s. 184) beskriver ut fra sin undersøkelse, er det "sakens egenart som bestemmer hvem de samarbeider med ..."

I NOU 2017:12, *Svikt og svik*, kom det frem et økende behov for at kommunene skulle ta større del i ansvaret for at barn blir sikret gode oppvekstvilkår og forebygge fysiske og psykiske problemer (NOU 2017:12, s. 92). Kommunens ansvar for samarbeid følger flere lover, eksempelvis helse- og omsorgsloven, barnevernloven og spesialisthelsetjenesteloven, men hvordan samarbeidet skal gjennomføres sier ikke lovverket noe om. Likevel har flere kommuner samlokalisert ulike tjenester helt eller delvis og kalt dette for Familiens eller Barnas hus. Her kan man finne helsestasjon, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), åpen barnehage, barneverntjenesten og svangerskapsomsorgen (NOU 2017:12, s. 92). Andre kommuner har etablert tverrfaglige team eller samarbeidsgrupper, eller faste møtepunkter og arenaer der enhetsledere møtes med mål om tiltak for forebygging av konflikt. NOU 2017:12 (s. 92) peker samtidig på at det fortsatt er utfordringer knyttet til samarbeid og viser til at dette kan være på grunn av ulik profesjonskultur, urealistiske forventninger og mål, begrensede ressurser, gjennomtrekk av ansatte, manglende rutiner eller lite kunnskap om hverandre. Utvalgets vurdering er at det er behov for større samarbeid mellom tjenestene da det i liten grad er

spesifikke krav til organisering av samarbeidet og at kommunene løser samarbeidet ulikt når arbeidet er rettet mot utsatte barn og unge (NOU 2017:12, s. 94). Videre peker utvalget på at strategi- og handlingsplaner kan være et nyttig verktøy for videreutvikling av tjenestene og det kan være et godt virkemiddel for å sikre en målrettet innsats. En strategi- og handlingsplan vil også kunne avklare de ulike rollene og ansvarsområder, men også at det er åpenhet og dokumentasjon om det tverrfaglig arbeidet slik at rettsikkerheten blir ivaretatt (NOU 2017:12, s. 95).

I NOU 2019:20 har utvalget blitt bedt om å vurdere samarbeidet mellom familievernnet og andre tjenester (NOU 2019:20, 2019, s. 238). Utvalget peker blant annet på at det er utfordrende med samarbeid når ingen etater har det overordnede samordningsansvar, men beskriver at det foreligger potensiale til å kunne samarbeide i større grad gjennom en praktisk samhandling som vil gi økt tillit og forståelse mellom de enkelte tjenestene. Utvalget viser til flere ulike tiltak som kan bidra til økt samhandling, noen av disse er opprettelse og utvidelse av noen familievernkontor, samlokalisering mellom kommunale familie- og barnetjenester, økte ressurser og økt kapasitet til utadrettet arbeid og samhandling (NOU 2019:20, 2019, s. 238). Utvalget viser videre til at familievernnet og barneverntjenesten bør ha god kjennskap til hverandres tilbud og kompetanse og bør samhandle ved behov på system-, tjeneste- og brukernivå. Utvalget viser til at det bør synliggjøres at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn og at det bør legges til i familievernloven og barneloven at barn og unge skal ha en lovfestet rett til å delta i samtaler hos familievernkontoret uten samtykke fra foreldrene (NOU 2019:20, 2019, s. 239).

2.4 Taushetsplikt

Taushetsplikten er en vesentlig del av det å arbeide med andre mennesker, hvor overtredelse av taushetsplikten er straffbart. Taushetsplikten skal forhindre at personlig informasjon ikke blir spredt til andre eller delt uten grunn.

I barnevernloven er taushetsplikten regulert i kapittel 6. I § 6-1 kan man se at det er forvaltningsloven som gjelder for saksbehandlingsreglene med de særregler som videre er fastsatt i barnevernloven. Taushetsbelagte opplysninger er ifølge forvaltningsloven § 13, personlige forhold, men ikke "fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold" (Forvaltningsloven, 1967). Videre i barnevernloven § 6-7, første ledd, ser man opplysninger som ikke er taushetsbelagte etter forvaltningsloven § 13, likevel er det etter særregler som følger av barnevernloven.

Familievernets taushetsplikt, § 5, følger helsepersonelloven §§ 21 og 23 (Familievernkontorloven, 1997). I helsepersonelloven § 21 finner man at man skal forhindre at andre får kjennskap til noens "legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell" (Helsepersonelloven, 1999).

2.4.1 Unntak og opplysninger til andre forvaltningsorganer

Selv om taushetsplikten er streng i lovverket, er det nødvendig for å ivareta den enkelte borgers rettsvern. Barnevernloven § 6-7, tredje ledd, åpner likevel for at opplysninger kan gis til andre forvaltningsorganer dersom er for å fremme barneverntjenestens oppgaver eller for å forebygge "vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse" (Barneloven, 1982). I samme avsnitt finner man også at barneverntjenesten kan gi opplysninger til andre som arbeider etter helsepersonelloven.

I familievernkontorloven § 7 hindrer ikke taushetsplikten at opplysninger gjøres kjent for andre på kontoret. I dette legger man at saksbehandlerne kan drøfte og diskutere saker uavhengig av taushetsplikten, fordi opplysningene kan deles internt på kontoret. I helsepersonelloven § 23, nr. 4, som familievernkontorloven følger i henhold til taushetsplikt,

er ikke taushetsplikten til hinder for at "opplysninger gis videre når tungtveiende private eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre" (Helsepersonelloven, 1999)

2.5 Kompleksitet

Utfordringer som barnevernet opplever i beslutningsarbeidet er bredt og variert, men også utfordrende og komplekst (Kojan & Christiansen, 2019, s. 20). Også familievernet kan oppleve kompleksitet i arbeidet. Eksempler på kompleksitet kan være at en forelder som er fratatt barnet sitt kan se på det som saksbehandlerens sin feil at hen mister barnet, selv om det er Fylkesnemnda som har avgjort saken (Kojan & Christiansen, 2019, s. 30), å bebreide saksbehandleren og ikke se helheten i saken er noe som faller inn under normativ og menneskelig kompleksitet. I samme eksempel kan man se en kompleksitet når målet i en sak om omsorgssvikt er å sikre et barn trygge oppvekstvilkår og barnevernets arbeid for å støtte foreldrene i sitt arbeid som omsorgsgivere. Motsetningene mellom foreldrenes ønsker og behov kan være krevende for barnevernet å følge med på. Også hvilket resultat som skal ligge til grunn for videre beslutninger (Kojan & Christiansen, 2019, s. 30). Beslutningene i disse saken er altså spredt og med varierende sammensatte problem som må løses.

Vitenskapelig-, normativ-, menneskelig, system- og samarbeidskompleksitet er former for kompleksitet som kan komme til syne gjennom det arbeidet barneverntjenesten gjør. De ulike formene for kompleksitet går delvis over i hverandre, og er nyttige å kjenne til for å kunne håndteres på en helhetlig måte. Kompleksitet vil videre bli diskutert sammen med funn fra artiklene i kapittel 5.

2.6 Konflikt

Når noen ikke er enige med en selv, er man da uenige eller i konflikt? Må uenighetene ha vart lenge for at det karakteriserer som konflikt? Jeg velger å forstå at man kan være uenige om ulike ting uten å være i konflikt, fordi man kan enes om å være uenig og dermed bevege seg bort fra tema som utløste uenigheten. Jeg ser det slik at det oppstår en konflikt når uenighetene er store nok, eller personlige nok til at man ikke ønsker å løse problemene eller at problemene ikke kan overses.

Selve ordet konflikt kan defineres på ulike måter, avhengig av hva begrepet skal ramme inn (Nordby, 2017, s. 37). Likevel er Norbys definisjon av konflikt dekkende for hva jeg forstår med konflikt i denne oppgaven: "To eller flere personer som er avhengige av hverandre, er i en konflikt hvis de er så uenige om en sak at det har betydelig negativ effekt på samarbeidet dem imellom" (Nordby, 2017, s. 38). Innenfor konflikt finner man ulike typer, eksempelvis interessekonflikt, verdikonflikt, personkonflikt og rollekonflikt. Og videre i de ulike typene konflikter eksisterer det flere nivå av konflikt som er beskrivende for om konflikten anses som lav, moderat eller høykonflikt. "Parter som er i høykonflikt er enten ikke i stand til, eller villige til, å forstå hverandre" (Nordhelle, 2016, s. 12). Det kan være dårlig kommunikasjon eller det kan være brudd i kommunikasjonen. De klarer ikke å lytte på hverandre og eneste fokuset er å overbevise den andre. Dette er ikke en entydig definisjon på begrepet *høykonflikt*, og det bør man unngå i følge Nordhelle og begrunner dette med at viktige kjennetegn ved høykonflikt kan bli utelatt ved å presisere en konkret definisjon. I denne oppgaven er det fokusert på høykonflikt, men det er likevel relevant å ta med seg at det ikke er snakk om høykonflikt i det øyeblikket foreldre er i konflikt.

2.6.1 Konfliktnivå

Interessekonflikter foreligger når partene har uforenelige mål, en strategisk intensjon om måloppnåelse og handlingen utspiller seg til egen gevinst for et personlig utbytte (Nordby, 2017, s. 126). Verdikonflikt lener seg på verdiene partene har, personlige, kulturelle eller samfunnsverdier, og det oppstår uenighet eller dårlig samarbeid. Verdier kan ikke korrigeres som sanne eller usanne, hvor det er essensielt at det skapes rom for diskusjon om hvilke verdier som skal veie tyngst (Nordby, 2017, s. 110). Personkonflikter handler om å oppleve en annens væremåte, personlighetstrekk eller uttrykkelse av holdninger som uakseptabel eller provoserende. Å få en annen til å endre væremåte kan oppfattes som krenkende (Nordby, 2017, s. 172). Systemkompleksitet kan bidra til å akselerere konflikten ved at en instans vurderer en part som mer sann enn den andre, eller vektlegger den enes virkelighet mer enn den andres. Med dette kan en instans akselerere en konflikt mellom foreldre. Avhengighet i relasjonen til den andre kan være bidragsytende til å ha en vedvarende konflikt. Det kan være snakk om følelsesmessig avhengighet, økonomisk, sosial eller praktisk avhengighet som gjør at den ene eller begge partene holder fast ved konflikten. I disse tilfellene er det er sterk tilknytning

mellom partene som gjør at konflikten kan eskalere seg til høykonflikt (Nordhelle, 2016, s. 19). Intense følelser kan være vanskelige å finne bakenforliggende årsak til.

Det finnes ulike nivåer for konflikt, hvor høykonflikt er den som er mest fastlåst og personifiserende. Gjennom Folkehelseinstituttets (FHI) tabell får vi en god oversikt over de ulike nivåene for konflikt:

Tabell 3: Folkehelseinstituttets tabell over konfliktnivåer og hvilke betegnelser nivåene har.

Betegnelser		Lav og moderat konflikt			Høykonflikt	
Konflikt-stadier (Weeks & Fife 2001)		Lav konflikt: -Saksorientert -Partnere er psykologisk avgrenset -Partnere forhandler mot løsning	Medium konflikt: -Kommunikasjonsmønstre som partnere har med seg fra egen oppvekst. Mer bebreidelser og reaktivitet.		Høykonflikt: -Kronisk kvalitet -Høy grad av emosjonell reaktivitet -Bebreidelser og bakvaskelser	
Levels of Marital Conflict Model (LMCM) (Weingarten & Leas, 1987)	Nivå	Problemløsning	Uenighet	Konkurransse	Kamp/flukt	Krig
	Mål	Løse problemet	Selvbeskyttelse	Vinne	Såre den andre	Ødelegge den andre
	Antakelse	Vi kan løse problemet	Kompromiss er nødvendig	Ikke nok til oss begge	Partner vil ikke endre seg. Trenger ikke selv å endre seg.	Tilbaketrekning gir større kostnad enn å fortsette
	Syn på behandler	Rådgiver	Hjelper / mekler	Dommer/ forhandlingsleder	Potensiell alliert	Redningsmann eller inntrenger
	Emosjonelt klima	Håp	Usikkerhet	Frustrasjon og nag	Fremmedgjøring og fiendtlighet	Håpløshet og hevn
Forhandlingsstil	Åpen og direkte. Fokus på felles interesser. Klar kommunikasjon.	Forsiktig deling. Vagt og generelt språk. Kalkulerende.	Strategisk manipulering. Fordreid kommunikasjon. Begynnende personangrep. Vil ikke være den første som endrer seg.	Inkongruens. Beskyldninger og fordreide oppfatninger. Vegring mot å ta ansvar	Emosjonell fiendtlighet. Ingen felles forståelse av saken. Selvrettferdighet. Ikke i stand til å trekke seg fra konflikten.	

Summen av kriterier avgjør vurderingen av hvilken kategori konflikten får. En helhetlig vurdering av samspillet mellom partene vil avgjøre om det er negativ dynamikk i samspillet eller ikke, hvor det er graden av manipulering og håndtering av manipulasjonen fra den andre som avgjør om det er snakk om lav, moderat eller høykonflikt (Nordhelle, 2016, s. 18).

2.6.2 Kjennetegnene ved høykonflikt

Konflikt mellom foreldre har stort sett mønstre som går igjen. Det kan være at en part er pågående mens den andre er unnvikende, eller at begge partene er pågående, eller unnvikende (Nordhelle, 2016, ss. 19-23). Det finnes ulike kjennetegn på høykonflikt. Helhetlig vurdering, avhengighet, intense følelser, fiendtlighet, maktmisbruk, psykiske avvik og involvering av støttespillere er alle kategorier som beskriver høykonflikt. I en høykonflikt er det ensidig eller gjensidig mistillit som råder mellom partene. Parten (-e) har ikke evne eller vilje til å se den andre og mangler evne og/eller vilje til å se hva en selv bidrar med i konflikten. Kritik og anklager, fiendtlighet ovenfor den andre, beskyldninger og negative beskrivelser av den andre, svart-hvitt-tenkning og at oppfatningen om hva som har skjedd er ulik blir beskrevet av Nordhelle (2016, ss. 19-23) som en hovedregel snarere enn unntaket. Også de tilfellene der venner, kolleger, eller andre familiemedlemmer støtter den ene parten kan få konflikten til å eskalere eller vedvare over tid. Par kan ha ulike måter å møte en konflikt, men ofte er det ikke den utløsende årsaken som er grunnen til konflikten i bunn (Bufdir, 2019). Grunnen til konflikt kan handle om bekymringer for barnet, men også frykt for egen omsorgsutilstrekkelighet.

Når konflikten vedvarer over tid, også utover samlivsbruddet mellom paret er det flere kjennetegn som er beskrivende for konflikten. Konflikten fungerer som et forsvar mot kompleksitet og det å jobbe seg gjennom samlivsbruddet med at konflikten mellom foreldrene skygger for de ulike elementene som konflikten handler om (Folkehelseinstituttet, 2015, s. 34). Partene har ikke evne til å inngå enighet og sakene er ofte preget av kroniske og fastlåste fiendtlige personbeskrivelser med intense emosjonsuttrykk, beskyldninger og mistro. Et gjennomgående trekk er vegring mot å underordne seg den andres regler eller krav, og i en taktikkdimensjon vil ikke parten være i stand til å huske positive sider eller følelser for den andre. En taktikkdimensjon er når en part trekker inn andre i konflikten på sin side og hindrer erkjennelsen an eget bidrag til konflikten (Folkehelseinstituttet, 2015, s. 35). På denne måten erkjenner man ikke sin egen del i konflikten og man kan ha behov for å trekke andre inn i konflikten (Folkehelseinstituttet, 2015, s. 35). Fast bosted, samvær, barnas behov og omsorg for barnet hos den andre part er den viktigste kilden til konflikt, mens nye partnere og økonomiske forhold kan være forsterkende eller opprettholdende faktorer for konflikt (Folkehelseinstituttet, 2015, s. 36). FHI har laget en tabell i sin rapport 2015:3 (s. 28) som er tydelig og beskrivende for foreldre som er i konflikt, se tabell under:

Tabell 4: Konfliktmønster gjennom atferd, konfliktstil og kommunikasjonsmønster.

	Taktikk	Omfatter	Beskrevet av
KONFLIKTTAKTIKK	Kritikk	Bebreidelser. Bakvaskelser. Person-angrep.	Gottman (32); Anderson mfl. (4); Sillars mfl. (33)
	Defensivitet	Selvforvar. Manglende ansvar for egen andel i konflikten. Manglende differensiering. Forsøk på å kontrollere den andre for å unngå å selv bli kontrollert. Ettergivenhet eller apati.	Gottman (32); Anderson mfl. (4); Sillars mfl. (33); Nordhelle (18)
	Utestengelse	Direkte avvisning. Flukt.	Gottman (32); Anderson mfl. (4); Sillars mfl. (33); Nordhelle (18)
	Aggressiv atferd	Krenkelser. Konfronterende påpekninger. Psykisk og fysisk vold. Sabotering. Tilbaketrekking av kjærlighet. Angrep.	Anderson mfl. (4); Sillars mfl. (33); Carroll mfl. (34); Jackman-Cram mfl. (35); Nordhelle (18)
	Triangulering	Forsøk på å dra både barn og terapeut/mekler inn i konflikten.	Anderson mfl. (4); Johnston & Roseby (36)
EMOSJON	Harde emosjoner	Sinne. Forakt. Fiendtlighet. Aggresjon.	Sanford (37); Gottman (32)
ATTRIBUSJON	Misoppfatninger	Opplevd trussel. Opplevd forsømmelse.	Sanford (38)
	Fordreide oppfatninger	Benektelse av ansvar. Benektelse av hendelser. Rasjonalisering. Overdrivelser. Bevissanking. Falsk godhet.	Whiting (39)
	Splitting og projisering	Svart-/hvitt-tenkning. Egne negative opplevelser tillegges den andre.	Cohen & Levite (40)

Narsissistisk skadde foreldre er den gruppen som er avhengig av andres bekreftelse på sitt ego og selvbilde. Disse foreldrene har en overdreven tro på egne evner og ferdigheter og innrømmer ikke mangler eller svakheter hos seg selv. Barnets behov og problemer blir skjøvet bort og benektet eller så får den andre forelder skyld i problemene som barnet har (Thuen, 2004, ss. 80-81). Disse foreldrene tar gjerne flere runder i rettsaken om barnefordeling og føler seg lite forpliktet til avtaler som blir inngått eller pålagt.

2.6.3 Risikofaktorer som konsekvenser for barns utvikling

Følgende vil jeg vise hva som er karakteristisk for normalutvikling for et barn, for så å komme til hvordan risikofaktorer som følger av foreldre i høykonflikt kan påvirke barnet.

En god tilknytning mellom barnet og foreldrene er utgangspunktet for at et barn skal ha gode forutsetninger for voksenlivet. Tilknytningen kan være beskyttelse og omsorg, men tilknytning er også å hjelpe barnet med vanskelige følelser og støtte barnet i lek (Brandtzæg, et.al., 2021, s. 1). Gjennom evolusjonen har tilknytningsatferden vokst frem, hvor et lite barn søker trygghet og beskyttelse for å sikre sin overlevelse. Det er de senere årene at utviklingspsykologien har vist at tilknytning også påvirker den psykologiske utviklingen, fordi barnets følelsesmessige og sosiale evner utvikles gjennomsamspill med stabile og trygge voksne (Brandtzæg, et.al., 2021, s. 2). Følelsene til barnet og barnets sosiale evner utløses av nære relasjoner, mens et barn som bare blir holdt fysisk i live med mat og varme, vil ikke oppleve en god emosjonell utvikling.

Barnet har også et behov for å utforske og håndtere omgivelsene barnet deltar i, hvor utforskertrangen styres av hvor trygt barnet føleler seg (Brandtzæg, et.al., 2021, s. 2). For å holde dette kort viser jeg videre til Aaron Antonovskys salutogene modell – Opplevelse av sammenheng (OAS). For at et barn skal ha opplevelse av sammenheng er det relevant at opplevelsen er *begripelig*, har *mening* og er *håndterbar*. Begripelighet settes i sammenheng med at barnet opplever variasjon i indre og ytre stimuli gjennom rutiner og ulike reaksjoner (Antonovsky, 2018, s. 109). Mening er når de livsområder barnet er deltager av, gir mening følelsesmessig og ikke bare kognitivt (Antonovsky, 2018, s. 41). Håndterbarhet er i hvilken grad det er nok ressurser til å kunne håndtere de kravene som blir stilt (Antonovsky, 2018, s. 40). Ifølge Aaron Antonovsky er det en rekke livsopplevelser som kan være skapt av andre og inneha en indre sammenheng, uten at man har vært med på å skape den selv (Antonovsky, 2018, s. 106). Dersom andre bestemmer regler, definerer oppgaver og styrer retningen av utfallet, uten at man selv har noe man skulle ha sagt – reduseres mennesket til objekter. Dersom man over tid opplever manglende effekt på egne handlinger, kan verden føles meningsløs (Antonovsky, 2018, s. 106).

Over har jeg vist til hva som kan karakteriseres som god tilknytning hos et barn og hvordan hverdagen til barnet må oppleves for at det skal en normalutvikling. Hva som er til barnets

beste bør være et overordna hensyn og mål for alle som er i kontakt med barn. Uavhengig om det er snakk om foreldre, barnevern, familievern eller rettsvesen. Det er en kjent sak at barn kan ta alvorlig skade av å oppleve høykonflikt mellom sine foreldre. Foreldre har en moralsk plikt å ta seg av barnet selv om det går på bekostning av egne ønsker og behov. I tilfeller der man ikke kan unngå at det oppstår konflikt, kan man til en viss grad holde barnet utenfor konflikten ved å begrense kommunikasjonen mellom partene til tid og sted der barnet ikke er, kommunisere via mail eller sms som barn (-a) ikke har tilgang til. Likevel kan barn oppfatte fiendtlig stemning eller se en forelder opprørt eller trist og barnets selvbilde kan ta skade. Når man ikke kan unngå risikofaktoren som høykonflikt er for barn, er det særdeles viktig å legge vekt på opplevelser for barnet som har en beskyttende effekt for den psykiske og sosiale utviklingen hos barnet – barnet selvbilde må styrkes, gjennom å ta barnet på alvor for de opplevelser barnet har, anerkjenne barnets følelser, engasjere seg i barnets hverdag, respektere barnet som egen person og delta aktivt i barnets hverdag (Thuen, 2004, ss. 82-83).

Hvordan barn kan bli påvirket av foreldrekonflikten er avhengig av flere faktorer. Faktorer som hvor alvorlig konflikten er rundt barnet, hvor omfattende konflikten er, i hvilken grad barnet blir vitne til eller dratt inn i konflikten, hvor god utviklingsstøtte barnet har rundt seg i en pågående konflikt og hvilken utviklingsstøtte barnet har hatt i forkant av konflikten for å utvikle resiliens. Barnets alder kan være en faktor for hvor alvorlig en konflikt kan være for et barn. Jeg velger å forstå at et lite barn er i større fare for å bli skadet av konflikt enn et større barn. Dette fordi forståelsen til barnet er mindre jo mindre barnet er, samtidig trenger barnet mer utviklingsstøtte jo mindre barnet er. Dette er bare noen av faktorene som kan beskrive de ytre forholdene rundt barnet som kan forklare hvordan barnet kan bli påvirket. Høykonflikt og foreldrekonflikt har en rekke risikofaktorer for barnet. Barn har større sjanse for å utvikle depresjon og angst, atferdsproblemer, rusproblematikk og lave skoleprestasjoner enn andre. Barna kan selv ende med å stå i fare for å utvikle samlivsforhold som kan være problematiske når de selv blir voksne og utvikle et usikkert forhold til egne foreldre (Sudland & Neumann, 2021, s. 137).

I Folkehelseinstituttets rapport fra 2012 om foreldrekonflikt og konsekvenser for barn og unge blir det nevnt at mekanismer som kognitive, biologiske, sosiale og sosioøkonomiske kan forklare sammenhengen mellom konflikt og tilpasningsvansker hos barn (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 27). I kognitiv teori vurderer barnet hvor sterk trusselen som konflikten representerer og så prøver barnet å forstå hvorfor konflikten oppstår. Dersom barnet

klandrer seg selv for konflikten kan det ha betydning for barnets tilpasningsevner. Barnets eventuelle manglende evne til emosjonsregulering kan føre til at barnet blir mer sårbart for stress som videre påvirker helsen gjennom dysregulering av nevroendokrine systemet og det autonome nervesystemet (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 27). Konflikt mellom foreldre fører til at foreldrene blir i mindre grad emosjonelt tilgjengelig for barna og kan lede til dårlig samspill som kan øke risikoen for psykiske problemer eller atferdsproblemer hos barnet. Konflikt er ofte assosiert med mer aggressiv og fiendtlig oppdragsstil enn foreldre som ikke lever i konflikt (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 28). Også sosioøkonomisk kan konflikt mellom skilte foreldre påvirke barnet gjennom at en forelder har dårligere råd, som igjen kan påvirke barnet gjennom deltagelse i det sosiale livet. Barn av skilte foreldre har derfor forhøyet risiko for å utvikle atferdsproblemer (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 28).

Som skrevet over har hyppigheten og varigheten også noe å si for hvordan barnet blir påvirket. I rapporten til Folkehelseinstituttet er det dokumentert at "langvarige, pågående konflikter har en effekt på emosjonelle og fysiologiske reaksjoner" (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 28). Konfliktens intensitet og uttrykk gjennom sterke negative uttrykk forsterker de negative konsekvensene hos barnet. Intensiteten er ofte assosiert med sinne, hjelpeløshet og mer atferdsproblemer hos barnet. Innholdet i konflikten, og særs barnerelaterte konflikter, er satt i sammenheng med barnets følelse av skam og skyld og barnets tilpasningsvansker i større grad enn ved andre typer konflikter. Barnets kjønn kan også påvirke i hvilken grad barnet blir påvirket. Noen studier har funnet at gutter i større grad utvikler tilpasningsvansker enn jenter, mens andre studier ikke har kommet frem til samme resultat (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 29). Også barnets alder spiller en rolle for konsekvensene for barnet. Rapporten viser til at det er forbundet med forhøyet risiko for tilpasningsvansker og dårligere emosjonsregulering hos barnet dersom barnet (tre år eller mindre) lever i vedvarende dårlig parforhold hos foreldrene (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 29). Videre viser rapporten til at større barn og ungdom i større grad involverer seg i konflikten og at disse barna har andre og sterkere reaksjoner på konflikten. De mindre barna tilbringer mer tid sammen med foreldrene og barnets tenkning er ofte egosentrisk i lav alder. Gjennom manglende språk, forståelse av konflikt og at barnet er avhengig av foreldrene både praktisk og emosjonelt, kan føre til at barnet tar konflikten inn over seg og føler skyld eller skam for konflikten (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 29).

2.7 Oppsummering

I dette kapitlet er det beskrevet hvordan barnevernet juridisk forholder seg til høykonfliktsaker i forhold til barnevernloven og veilederen som er gitt ut fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2013, men også hvordan barnevernet skal samarbeide med andre instanser ut fra rapporten fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet i 2019.

Videre har jeg skrevet om hva familievernkontoret er og at hovedtyngden av brukere er mekling og hjelp til samarbeid. Her har jeg vist til statistikk på omfanget av konfliktsaker hos familievernkontoret som viser seg å være en betydelig andel, sett ut fra FORM-prosjektet hvor 24.7 % av 80 % deltagelse ble regnet som høykonfliktpar.

I underoverskriften om samarbeid, er det vist hvordan det offentlige har hatt et behov for å utvikle forståelsen for hva samarbeid innebærer, legge til rette for samarbeid og hvordan offentlige dokumenter har argumentert for behovet for samarbeid. Dette har vært en kontinuerlig utvikling og diskusjon siden 1960-tallet. Jeg har vært innom kompleksitetsbegrepet for å vise til flere aspekter av et eller flere underliggende problemer, både hos høykonfliktforeldre, men også hos profesjonen som skal hjelpe.

Avslutningsvis i kapitlet har jeg vært innom konflikt, hvor det vises til ulike nivåer og klassifiseringer av konflikt og hva som kjennetegner konflikt. I konflikten som foreldrene har, finner vi barnet, der barnet kan ta skade av konflikten foreldrene har og risikerer å utvikle tilpasningsvansker og vansker med emosjonsregulering.

Videre skal jeg over til metode, hvor det legges frem hvilke metodiske valg som er gjort, og redegjøre for hvilken tilnærming til analyse og innsamling av datamateriale. Her vil det fremkomme hvorfor jeg velger den aktuelle metoden og hvorfor denne metoden er egnet for valg et av tema som er knyttet til min oppgave.

3. Metode

I mitt masteroppgaveprosjekt vil jeg undersøke samarbeidet mellom barnevernet og familievernet gjennom innholdsanalyse av dokumenter. Problemstillingen har vært utgangspunkt for metoden som er brukt. I dette kapittelet vil jeg redegjøre for min forforståelse og valg av metode, men også kritikk og begrensninger til metoden som er valgt. Videre viser jeg til forskningsetiske retningslinjer og de kriteriene som er lagt til grunn for utvelgelse av dokumenter. Til slutt vil det redegjøres for innholdsanalyse, reliabilitet og validitet.

3.1 Egen forforståelse

Jeg som forsker tar med meg mine kunnskaper, holdninger og verdier inn i oppgaven, og dette preger hvordan man velger ut datamateriale. Utdanning innen barnevern og andre livserfaringer vil også kunne påvirke hvordan man velger ut datamateriale. Utvalget påvirkes av personligheten vår, fordi vi ikke møter et fenomen med blanke ark, men vi har tanker om tema og hva man ønsker å finne ut (Dalland, 2018, s. 61). Selv om jeg prøver å legge til side mine individuelle og subjektive antagelser og teorier, vil teorien alltid være der å prege forskningsarbeidet (Postholm, 2017, s. 99). Med dette mener jeg at jeg kunne valgt å lete etter svar for å få en ensidig representert oppgave, eller at jeg var negativt ladet ut fra hva jeg leste underveis for så å lete etter dokumenter som bygget opp min negative teori. Å være bevisst på egen forforståelse inn i søken etter datamateriale, tenker jeg at jeg er mer åpen for hva jeg kan finne og er mer åpen for at datamaterialet kan endre oppgaven med nye perspektiver. Egen forforståelse preger også analysen gjennom ønsket om å belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene fra flere perspektiver. At jeg ikke har mer yrkeserfaring enn praksis, kan jeg ikke påstå at jeg forsker på eget felt og på denne måten holder jeg etatene utenfor meg selv og jeg kan, slik jeg ser det, være mer åpen til hva jeg finner av litteratur, enn om jeg hadde arbeidet i felten i dette øyeblikket. Det styrker oppgaven at jeg er bevisst på hvordan ulike teorier og dokumenter fremlegger egne problemstillinger, slik at jeg i størst mulig grad ikke formes av dokumentene, men er mottakelig for andre vinklinger.

3.1.1 Vitenskapsteoretisk posisjon

Gjennom vitenskapsteorien er studier av menneskelige erfaringer og hvordan verden fungerer, blitt fortolket. Hermeneutikken er læren om tolkning av tekst, og derfor er det sentralt å bruke hermeneutikken som tilnærming når man skal gjøre en dokumentanalyse. Fordi min forforståelse i litteraturstudien gir meg en erkjennelse av de fenomenene jeg har oppdaget. I hermeneutikken hviler all erkjennelse på fortolkning. Videre bygger det hermeneutiske prinsippet på at vi forstår delene i lys av helheten og helheten gjennom lyset av delene vi studerer (Thagaard, 2018, s. 37). Hermeneutikken var opprinnelig knyttet til tolkning av tekst, som å "lese" kultur som tekst, hvor målet er forståelsen av meningen som kommer frem i teksten. I denne oppgaven kan man si at jeg bruker en *annen grads fortolkning*, fordi jeg tolker en virkelighet som allerede er tolket av en annen ved å foreta en innholdsanalyse av dokumenter.

I oppgaven brukes en hermeneutisk tilnærming, i dette legger jeg at jeg legger vekt på at det ikke finnes en egentlig sannhet og at et fenomen kan tolkes ulikt og på flere nivåer. Jeg har søkt etter dokumenter som kan belyse problemstillingen ut fra et faglig-, foreldre- og barneperspektiv på etatsnivå. I dette legger jeg at det er viktig for meg å belyse ulike perspektiver gjennom innholdet fra valgte dokumenter for å få belyst perspektivene på best mulig måte, og ikke kun fra ett faglig ståsted. I etatsnivå legger jeg at det ikke er den enkelte sak som skal komme frem, men arbeidet etaten gjør ved problemstillinger som høykonfliktforeldre.

I en innholdsanalyse er det en systematisk gjennomgang av kommunikasjonen som er forskningsteknikken (Bratberg, 2019, s. 100). Hvordan jeg har gått frem for å finne fenomenene vil bli belyst gjennom systematikk i analyse (punkt 3.9.1). Her legges det frem hvordan utvalget har blitt bearbeidet til en tolkning av gjentakende handlinger som gjenspeiler et fenomen.

3.2 Valg av metode

Metode handler om valg og blir et redskap i forskningen. Metodiske valg man tar i forskningsprosessen er viktig for å besvare problemstillingen på en god måte. I en forskningsprosess vil man benytte seg av kvantitativ eller kvalitativ metode. Kvantitativ metode representeres av frekvens, statistiske generaliseringer og tar for seg mange enheter, hvor informasjonen som innhentes er predefinert av forskeren som gjennomfører datainnsamlingen (Jacobsen, 2018, s. 251). Denne metoden finner man ofte igjen i naturvitenskapen når man forsker på årsakssammenhenger for å oppnå sikker kunnskap om virkeligheten. Innenfor kvalitativ metode er det ulike fremgangsmåter som kan utvikle data, som eksempelvis intervju og observasjon. Litteraturstudie, eller dokumentanalyse, er også en form for kvalitativ metode ved at man analyserer tekstens meningsinnhold (Thagaard, 2018, s. 117).

Dokumentanalyse kan sees på som feltarbeid i biblioteket, hvor man tar utgangspunkt i publikasjoner innenfor et område og følge opp referanser, opp til flere ganger, for å få en oversikt på litteraturen på det aktuelle området man ønsker å forske på, også kalt snøballmetoden. Gjennom tilgjengeligheten til større mengder litteratur kan jeg se etter sammenhenger som kan bidra til å besvare og belyse problemstillingen. Kvaliteten i arbeidet sikres gjennom å redegjøre for fremgangsmåter i forskningsprosessen. Dokumentanalyse er data som allerede er tilgjengelig for forskeren, en form for tekstanalyse, og kan være tekster, verbale eller visuelle data og dokumenter av offentlig eller privat karakter (Thagaard, 2018, s. 117). Innholdsanalyse er som skrevet ovenfor en systematisk gjennomgang av dokumenter, hvor hensikten er å gjengi mønstre eller felles opplevelser av det å arbeide med høykonfliktsaker. Analysen bygger på forekomster, formuleringer eller sammensetninger av ord (Bratberg, 2019, s. 103). I denne oppgaven vil det innebære at man finner dokumenter som omhandler temaet og at jeg utfører strategiske valg ved gjennomlesing av sammendrag for å påse at dokumentet egner seg for bruk i min oppgave. De strategiske valgene vil presiseres i punkt 3.8 – Inkludering og ekskludering. I dokumentanalyse vurderes kildens relevans, autentisitet og troverdighet ut fra kildekritiske vurderinger og dokumentet som brukes må være relevant når det gjelder å kunne besvare problemstillingen. Dokumentet må være ansett som ekte. I dette legger jeg at dokumentet som brukes i oppgaven oppfyller krav som *vitenskapelig publikasjon, fagfelleurdert artikkel, lover og offentlige rapporter*. Dokumentet må ha

troverdighet, en tillit til informasjonen ved at det tydelig kommer frem hvilke metoder og informasjon dokumentet er utformet på (Thagaard, 2018, s. 119). Hvilket grunnlag et teksten produsert på? I de offentlige publikasjonene vil jeg anse troverdigheten for høy da bakgrunnen for dokumentene er samfunnsutvikling, rettsikkerhet gjennom lovendring og retningslinjer for etatene, men også med bakgrunn i at dokumentene er skrevet av offentlige instanser som Helseinstituttet og Barne-, unge-, og familiedirektoratet.

Ved å bruke dokumentanalyse som fremgangsmetode ser jeg for meg at større deler av landet og flere ansatte i etatene blir representert, enn om jeg skulle ha intervjuet ett barnevernkontor og ett familievernkontor. Covid-19, restriksjoner og pålagte hjemmekontor for de som kan, har delvis bidratt til valg av metode. Med delvis mener jeg at på grunn av smittesituasjonen og restriksjoner i landet har jeg ikke kunnet intervju større mengder med informanter for å kunne få et helhetsbilde av situasjonen. Derimot kunne man ha hatt intervjuer over teams/skype, men det ville blitt for få respondenter ut fra det oversiktsbilde som jeg ønsker å forske på. I et slikt tilfelle kunne spørreskjema vært aktuelt. Jeg valgte bort spørreskjema med bakgrunn i tidsforbruk til oppgaven og fordi jeg hadde ønsket at store deler av landet skulle vært representert. Til et slikt prosjekt, vil ikke tiden til en masteroppgave strekke til.

I denne oppgaven er det fortolkende perspektivet på tekstanalyse som brukes. I det fortolkende perspektivet legger jeg at jeg ikke kan velge ut dokumenter uten å tolke de opp mot min problemstilling. Likevel kan jeg være kritisk og selektiv ut fra ønsket om å få frem ulike perspektiver som skrevet i andre avsnitt i punkt 3.2. Jeg har samlet kilder for å innhente utfyllende dokumentasjon og i denne oppgaven er det artikler som gir grunnlaget for tolkningen som også er basert på forskning, offentlige rapporter, lovendringer og NOUer. På bakgrunn av valgt metode og etatenes utfordringer i forhold til samarbeid i saker som omhandler høykonflikt er dette knyttet opp mot min problemstilling. Vedlegg over alle leste dokumenter ligger vedlagt til slutt.

3.3 Kritisk refleksjon på metodevalg

En begrensning og svakhet til innholdsanalyse som metode, er at jeg som forsker ikke har tilgang til førstehåndsinformasjonen som er lagt til grunn for funnene i artiklene. Førstehåndsinformasjonen er allerede tolket av en annen forsker, hvor forskeren trekker frem hva som er relevant til egen problemstilling, som jeg i min analyse skal tolke ut fra min problemstilling. Derfor er det viktig allerede i innledende fase å være kritisk til hva man går videre med og sørger for at det materialet man finner er relevant for egen oppgave og systematisk noterer kildene som velges. I dette har jeg søkt meg frem til artikler som også kan bidra til større forståelse for kompleksiteten og det vanskelige i saker som handler om konflikt mellom foreldre, samtidig som målet er å besvare problemstillingen. Fokuset har vært samarbeid mellom etater på systemnivå når de arbeider med foreldre som er i konflikt med hverandre. Forskningsmessige metoder i valgte artikler forskjellige fra hverandre, eksempelvis kvalitative intervjuer, vignett studie og tverrstudie av spørreskjema og selvrapporing av resultater. Ved å utvide søkene mine, kunne jeg fått opp flere artikler som omhandlet hvordan en etat arbeidet med foreldre i konflikt, men i utvelgelsen har jeg fokusert på at artikkelen skal si noe om hvordan etatene samarbeider med hverandre, eller utfordringer med samarbeidet og hvordan konflikten påvirker barnet og/eller foreldrene.

Snøballmetoden er en effektiv metode når man skal forfølge interessante problemstillinger eller lete etter relevant litteratur eller dokumenter til egen oppgave. En begrensning til denne metoden er at snøballen oftest ruller i én retning om gangen og i større grad styres av hva man leter etter (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 158). Alternativet til å ikke la seg styres av hva man leter etter er å finne vilkårlige dokumenter, og det tenker jeg ikke vil bidra til å besvare min problemstilling.

Tidligere i oppgaven har jeg vist til tabell fra Astrid Kleppe Flackés masteroppgave. Å referere til andre masteroppgaver i egen masteroppgave kan være risikofyllt i forhold til det å være kildekritisk. Det er derimot et krav at en oppgave skal ha blitt vurdert til karakteren C eller bedre for at den skal kunne publiseres (Høgskolen i Innlandet, u.d.), masteroppgaven til Astrid Kleppe Flacké ble karaktersatt til A (se vedlegg nr. 2). Med de kriteriene for publikasjon som Høgskolen praktiserer, vil Astrid Kleppe Flacké være av god kvalitet som kildehenvisning. Selv om Astrids masteroppgave er noe gammel i forhold til litteratur som er foretrukket til

bruk i masteroppgaver, kan Astrids masteroppgave likevel vise relevans til problemområdet og at det tidligere har blitt forsket på samarbeid mellom etatene.

3.4 Forskningsetiske retningslinjer

I motsetning til andre former for forskning, som intervjuer og observasjon, er det ved dokumentanalyse få etiske hensyn som må tas. Det er likevel noen hensyn, som eksempelvis kvalitetssikring av det materiale man ønsker å legge til grunn i oppgaven. De artiklene som blir brukt i oppgaven anser jeg som gode og pålitelige da det er artikler som er *vitenskapelig publisert* og dermed kvalitetsvurdert av fagpersoner. NOU `en som er brukt, er en offentlig redegjørelse fra en arbeidsgruppe valgt av et departement eller fra regjeringen. I oppgaven har jeg valgt å bruke allment tilgjengelige dokumenter, slik at anonymisering eller innsyn i dokumenter med unntatt offentlighet unngås (Asdal & Reinertsen, 2020, ss. 213-214). Artiklene som er brukt har allerede gjennomgått forskningsetiske overveielser, gjennomgående kildehenvisninger i tekst og er oppført i egen litteraturliste. Likevel vil det være av relevans for kvaliteten og troverdigheten til denne oppgaven at jeg ser på artiklene med et kritisk blikk.

3.5 Inkludering og ekskludering av datamateriale

Proessen med litteratursøk har inklusjonskriterier som har blitt vurdert og revurdert underveis. Det inkluderte materiale skulle inneholde søkeord som, konflikt, barnevern, familievern og barnets beste ble brukt, som gjenspeiler begrepene i problemstillingen. Kriteriet for utvalg av var om de treffene jeg fikk, inneholdt to eller flere søkeord. Jeg kom over flere ulike masteroppgaver, doktorgradsavhandlinger, fagfelleverderte artikler og rapporter, blant annet fra Folkehelseinstituttet og Barne- og ungdomsdepartementet.

Ved søk på artikler som omhandlet både barnevern, familievern, samarbeid mellom instansene og høykonflikt hos foreldrene var det lite treff. Dog er det skrevet en artikkel av tingrettsdommer Åsne Julsrud som drøfter om saker etter barneloven og barnevernsloven som omhandler samme barn, kan forenes for tingretten (Julsrud, 2013, s. 408). Denne artikkelen

nevner ikke eksplisitt familievern, men når vi vet at familievernet mekler ved samlivsbrudd etter barneloven (Barneloven § 51), kan man tenke seg til at artikkelen kan være relevant i forhold til lovgivningen til familievernkontoret. Denne artikkelen brukes i drøfting av funn og er ikke en artikkel som ligger som grunnlag for forskningen.

I vedlegg 1 ligger det en oversikt over alle leste dokumenter som var utgangspunktet før videre ekskludering av litteratur. Flere av disse ble siden ekskludert fordi de ikke var godt nok dekkende for formålet til min oppgave. Likevel når jeg leste disse ulike tekstene kom jeg over relevant informasjon, som ledet meg videre til en ny kilde ut fra tekstens litteraturhenvisning. Dernest brukte jeg flere ulike litteraturlister som pekepinn på hvor jeg kunne finne relevant informasjon, som nevnt tidligere – snøballmetoden. Når man bruker snøballeffekten, ruller den en vei ut fra hvordan man søker etter artikler. Dette fører til en allerede en ekskludering i de søkene man foretar seg. Vurderingen til å bruke oppdaterte informasjonskilder for å finne aktuell forskning, er at forskningen allerede er godkjent, og vurdert til bestått med de kravene som gjelder for deres oppgaver (se 3.2, kritikk og begrensninger til metode).

3.5.1 Datasøk

Under viser en tabell over datasøk og utvalg. Det presiseres at det er overlappende med funn i Google Scholar og Oria, det er derfor valgt noen fra hver. Det er likevel snøballmetoden som har vært mest effektiv som fremgangsmåte, da flere av artiklene som er brukt ikke kommer frem i Google Scholar eller Oria uten at jeg skrev hele tittelen på artikkelen etter å ha funnet den en annen plass.

Datasøk	Søkeord	Ekskludering	Valgte artikler
Google Scholar	Foreldrekonflikt, barnevern, familievern	Vold, rus og andre yrker	2
Oria	Foreldrekonflikt OG barnevern OG familievern	Forebyggende tiltak, mekling og barns erfaringer med mekling	1

Manuelle søk	Foreldrekonflikt, barnevern, familievern og konflikt	Vold, rus, forebyggende arbeid, artikler som ikke inneholder foreldre i konflikt	5
---------------------	--	--	---

Det er mange ulike artikler, både vitenskapelige og fagfellevurderte artikler som *kan* dreie seg om *noe* innen mitt felt, men etter kritiske vurderinger er det flere artikler som ble vurdert til å ikke kunne bidra til å besvare min problemstilling på en adekvat måte. Å følge alle disse artiklene ville blitt en avsporing, men som også kunne vært med på å belyse enda tydeligere hvor komplekst og komplisert konfliktfylte familieforhold som er i kontakt med begge instanser kan være. Det kommer likevel fram i de valgte artiklene at det er et komplekst bilde av konfliktsituasjonene. Oppgaven har en ramme og derfor kan ikke alt av faglitteratur være med, man må begrense seg og ha en tydelig avgrensning i forhold til problemstillingen. På bakgrunn av dette er det tatt en kritisk vurdering av de artiklene som er utelatt.

3.5.2 Utvelgelse av artikler

I denne oppgaven er det brukt til sammen syv artikler. Noen av artiklene er virksomhetsvinklet, andre med beskrivelser av hvordan høykonflikt mellom foreldre påvirker deres felles barn, samt ansatte som arbeider med høykonfliktsaker. Med virksomhetsvinklet artikler mener jeg at artiklene inneholder beskrivelser av hvordan det oppleves å arbeide med foreldre i høykonflikt, og hvordan etaten forholder seg til saksbehandlingen og lovverket. For å få en større helhetsforståelse og sammenheng har jeg trukket frem både barnevernet, familievernet og trukket frem de artikler som handler om høykonfliktforeldre. Dette er fordi høykonfliktforeldre og arbeidet med høykonfliktforeldre skal bli godt opplyst ut fra det jeg skal forske på, slik at man kan se en større sammenheng mellom konflikt, barnevern, familievern og barnets beste i begge etatene. Det har vært essensielt å belyse foreldre i høykonflikt fra flere ulike perspektiver, for å ikke skape et inntrykk av at oppgaven angriper eller forsvarer den enes perspektiv, men legge til rette for at arbeidet som etatene gjør blir belyst. Det er valgt artikler som handler om foreldre som er i konflikt med hverandre og som er i kontakt med enten familievernkontoret og/eller barnevernet. Det er tatt utgangspunkt i hvordan artiklene fremstiller saksbehandlers og familieterapeuters tanker om familien i

konflikt, hvordan virksomheten selv arbeider med foreldre i konflikt og om samarbeidet mellom etatene. Barna som bor og lever i familier som har foreldrekonflikt, har egne opplevelser av det å stå i konflikt, og barna vil bli påvirket. Påvirkningen kan komme til syne i ulik grad, avhengig av intensitet og varighet av konflikten til foreldrene.

Artiklene har ulike metoder som er lagt til grunn. Metoden i artikkelen har ikke vært styrende for utvalget, men innholdet. Når jeg gjennomgikk de aktuelle artiklene, ble det gjenspeilet en systematisk fremgangsmåte. Jeg har tatt utgangspunkt i problemstillingen, sammenfattet hver enkel artikkel og vurdert innholdet som kommer frem av artikkelen fra et virksomhetsperspektiv. Spørsmålet under prosessen av ekskluderingen og inkludering har hele tiden vært om disse er formålstjenlig til å belyse problemstillingen. Til tross for at det er stor variasjon i alder på valgte artikler, er artiklene relevant for karakterisering av de komplekse sakene, da det ikke er sannsynlig at foreldrekonflikt har en endret karakter fra da frem til i dag. Likeså gjelder dette Per Arne Rød sin artikkel fra 2010 om barnets egne erfaringer etter domstolsavgjørelser om samvær, hvor man kan tenke seg til at barns erfaringer ikke endrer karakter da det er samme type problemstilling som behandler i rettsvesenet da som nå.

Nedenfor vises en tabell over de valgte artiklene.

ÅR	FORFATTER	PUBLIKASJON	Metode	TITTEL
2010	Per Arne Rød	Vitenskapelig publikasjon, Fokus på familien	Kvalitative intervju	Konfliktfylt barnefordeling – arena for barnevernet?
2011	Ådnanes, Haugen, Jensberg, Husum og Rantalaiho	Vitenskapelig publikasjon, Fokus på familien	Tverrsnittstudie	Hva karakteriserer vanskelige saker i foreldremekling, og er meklingsordningen godt nok tilpasset?
2012	Kari Sjøhelle Jevne & Oddbjørg Skjær Ulvik	Fagartikkel, Fontene forskning	Kvalitative intervju	Grensearbeid: Barnevernets møte med foreldrekonfliktsaker

2020	Alicja Olkowska, Amela Pacuka og Kari Sjöhelle Jevne	Vitenskapelig publikasjon, Fokus på familien	Kvalitative intervju	"Å gå i spagaten". Familieveilederes erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter i barneverntjenesten
2020	Inger Kristin Heggedalsvik	Fagartikkel, Fokus på familien	Vignettstudie	Fastlåste foreldrekonflikter
2021	Bård Bertelsen	Contemporary Family Therapy	Kvalitative intervju	Whose Life is it Anyway? Exploring the Social Relations of High-Conflict Divorce Cases in Southern Norway
2021	Cecilie Sudland & Cecilie Basberg Neumann	Vitenskapelig publikasjon Tidsskriftet Norges Barnevern	Kvalitative intervju	For det er jo alvorlige saker

Videre ser jeg på valgte artikler og hva de inneholder av beskrivelser i sin kommunikasjon, som er å "gi en konsentrert gjengivelse av innholdet i et tekstmateriale" (Bratberg, 2019, s. 101). Videre vil det komme frem et mønster fra innholdsanalysen som diskuteres i kapittel 5, hvor jeg også diskuterer funnene fra innholdsanalysen.

3.6 Innholdsanalyse

Som beskrevet ovenfor er innholdsanalyse en systematisk og konsentrert gjengivelse av tekst. I dette legger jeg at jeg trekker ut den informasjonen fra artiklene som, etter min tolkning, egner seg best for å gjengi en tekst på best mulig måte. På et detaljert nivå, kan utvelgelsen av den gjengitte informasjonen i artiklene gjenspeile både negative og positive fremstillinger opp mot min problemstilling. Med dette mener jeg at artikkelen kan legge frem positive sider ved det komplekse i saker om familier i høykonflikt, men også vise til negative erfaringer med samarbeidet mellom etater og foreldre eller arbeidsmetoder som brukes i arbeidet med høykonfliktforeldre. Analysen påvirkes av forskerens forforståelse, kreativitet og intuitive forforståelse. Å lese strategisk handler om å skaffe seg best mulig oversikt på kortest mulig tid (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 75). Jeg starter med å se på tittelen på artikkelen og lese sammendraget for å se om artikkelen er relevant til problemstillingen i oppgaven. Derneft må det vurderes artikkelens verdi og kvalitet ved å kontrollere hvem som har skrevet artikkelen og hvilken metode som er brukt (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 75). Man kan undre seg over om man har lest nok, eller bredt nok, og fortsatt sitte igjen med følelsen av at man ikke er oppdatert nok på det feltet man skal forske på, men også ha følelsen av å ikke ha med nok datamateriale for å besvare problemstillingen. Derfor er det viktig å kunne skille ut det som er viktig og jobbe effektivt innenfor de rammene som er satt. Selv om manuell koding kan ha ulik form fordi den som koder kan ilegge ulike verdier i variablene, vil likevel rommet for skjønn være minimalt. Materialet er standardisert og etterprøvbart, som er en styrke ved innholdsanalyse (Bratberg, 2019, s. 103).

3.6.1 Systematikk i analyse

Som beskrevet tidligere har jeg valgt ut artikler som jeg tenker kan utdype det faglige perspektivet og foreldreperspektivet, men også gi et innblikk i barneperspektivet på det å arbeide med, leve med og leve i høykonflikt. Fordi jeg leste artikler som beskrev hvordan eksempelvis familievernet arbeidet med foreldre i høykonflikt, ble jeg undrende til hvordan barnet og foreldrene opplevde involveringen og hvordan dette påvirket barnet og familien. Ved første analyse av teksten la jeg forskningsspørsmålene til grunn.

Forsknings spørsmål:

- Hvordan blir barn(a) ivaretatt av instansene?
- Hvordan fremstiller dokumentene samarbeidet mellom barnevernet og familievernnet?
- Hvordan beskrives barnevernets og familievernets arbeid med foreldre i høykonflikt?

Ved å spørre meg selv underveis i analysen om hvem som sier hva og hvordan kommunikasjonen blir lagt frem, var med i vurderingen aktuelle artikler. Forsknings spørsmålene ovenfor la grunnlaget for videre analyse av tekst hvor jeg stiller meg spørsmål som "hva vektlegger artiklene som vesentlig i det de selv ønsker å formidle?" og "hva er det i denne artikkelen som kan belyse et samarbeid mellom instansene?". Videre spurte jeg meg selv om artiklene fikk frem hvordan saksbehandlere i både barnevernet og familievernnet klarte å sette ord på hva som var *vanskelig* med å samarbeide med den andre instansen eller om det var opplagt at de skulle samarbeide. Videre søkte jeg i artiklene om *hva* som ligger til grunn for høykonflikten i de aktuelle høykonfliktsakene som det arbeides med og hvordan etatene arbeider med den. Det ble også trukket ut hvilke vurderinger som ligger til grunn for henvisning til den andre instansen ble trukket ut som vesentlig for min oppgave.

Selv med kritisk lesning og forsøk på å ikke bli farget eller farge tolkningen av artiklene, må jeg likevel være åpen for at det kan komme til syne nye ideer, synspunkter og andre perspektiver som jeg i starten av oppgaven ikke hadde tatt høyde for. Etter gjentatte gjennomlesninger av artiklene, så jeg et mønster av ord som jeg kunne legge til grunn for tolkning og anså dette som viktige funn som kan legges til grunn for videre diskusjon til min problemstilling. Funnene vil bli presentert i kapittel 5, sammen med diskusjonen av funnene.

3.7 Relabilitet

Relabilitet handler i utgangspunktet om at en annen forsker kan komme frem til samme resultat som en selv dersom den andre forskeren anvender samme metode (Thagaard, 2018, s. 187). At fremgangsmåten skal være beskrevet så spesifikk som mulig og at forskningen er gjennomiktig. Relabilitet handler om en kritisk vurdering av om forskningsarbeidet er

tillitsvekkende og pålitelig. Å argumentere for relabilitet vil være å reflektere over relasjonen man har til deltagerne i felten (Thagaard, 2018, s. 188). Slik jeg forstår relabilitet i min oppgave er det å være kritisk og reflektert over de artiklene som velges være relabilitet. At artiklene er godkjent i fagmiljøet og at andre forskere henviser til hverandres artikler for å vise relevans til eget arbeid er med på å styrke troverdigheten til de artiklene som velges ut. I min oppgave har jeg ikke direkte kontakt med andre personer, men utvalget av dokumenter jeg er i samspill med og vil påvirke meg og mine tolkninger. I oversettelsen fra engelsk til norsk i valgte engelsk artikkel, er det viktig å finne gode oversettelser som gjenspeiler betydningen som blir gitt i den konteksten artikkelen står i. Jeg er klar over at engelske ord kan ha ulike betydninger, slik som i eget språk og da må jeg være bevisst på denne flerfoldigheten i språket og arbeide målrettet for å komme frem til den mest korrekte oversettelsen.

3.8 Validitet

Validitet handler om å stille seg spørsmål om tolkningene som er gjort er gyldige i forhold til virkeligheten som er studert (Thagaard, 2018, s. 189). Prinsippet er at det skal finnes en begrunnelse og dokumentasjon for enhver tolkning som gjøres. Man kan styrke validiteten dersom ulike studier bekrefter det samme. De tolkningene som jeg har gjort er kategorisert i tre hoved kategorier og hver av de inneholder tolkningsord. Videre i kapittel 5 beskriver jeg blant annet at flere av tolkningsordene flyter over i hverandre, og blir nevnt av flere informanter fra ulike instanser. På denne måten anser jeg tolkningen som gyldig.

Det kommer ikke frem i artiklene hvilke barnevernstjenester eller familievernkontor som er intervjuet, kun hvilke områder informantene er hentet fra, og jeg legger til grunn at det ikke er samme avdeling som går igjen i valgte artikler. Det er viktig å skille mellom NOUer, offentlige rapporter og forskningsbaserte artikler, fordi offentlige utredninger og rapporter gjenspeiler forskning og forskningen gjenspeiler endringer eller legger føringer for endringer som blir gjennomført. Målet med å bruke offentlige rapporter og NOUer og forskningsbaserte artikler er å underbygge behovet for samarbeid i praksis og ikke bare gjennom utbedrede handlingsplaner og definere hva behovet er.

At noe skal ha validitet betyr at det skal kunne være relevant og gyldig opp mot det problemet som skal undersøkes (Dalland, 2018, s. 40.). Slik jeg tolker validitet til min oppgave er det at relevansen av artiklene er at de tar opp ulike utfordringer ved å arbeide med foreldre i høykonflikt og hvordan barna blir ivaretatt av instansene. Tidligere forskning har, som skrevet tidligere, ikke i utstrekking grad vært fokusert på samarbeidet mellom etater, men heller utfordringer med arbeidet innenfor en gitt etat. Gyldigheten i artiklene kan sier å være oppfylt i den grad at det er vitenskapelige publikasjoner og fagfelleverderte artikler som er basert på samfunnsaktuell problematikk og forskningsområder. Artiklene bruker både kvalitative og kvantitative metoder i sin forskning, som gir en bredde i funnene. Kvantitativ forskning har stort utvalg og kan fortelle om noe om likheter og forskjeller, mens den kvalitative forskningen får en nærhet til intervjuobjektene. Metodene er forskjellige, men målet er at artiklene skal kunne underbygge hverandre i forhold til problemstillingen og gi mer forståelse av hvordan det arbeides med foreldre i høykonflikt.

3.9 Oppsummering

Som en oppsummering av kapittel 3 ser vi at det foreligger forskning på både barnevernfeltet og familievernfeltet. Det er tidligere forsket på ulike problemområder som melder seg innad i etaten, mens det er lite forskning som retter seg mot samarbeidet mellom barnevern og familievern. Som forsker tar jeg med meg mine erfaringer inn i vurderingen av hvilke artikler som skal legges til grunn. Jeg har vist gjennom egen forforståelse og kritikk til egen metode at valgene blir påvirket av meg, men at jeg har i ytterste grad forsøkt å få frem samtlige perspektiver for å ikke utelukke mulige funn.

Videre ble det valgt innholdsanalyse som metode, der jeg tolker artiklene og trekker ut informasjon som jeg mener egner seg best for å gjengi teksten best. I innholdsanalysen er det systematikk i analysen som er gjort, hvor dette kom fram i hvordan jeg gikk frem når jeg leste og tolket artiklene.

Ved oppstarten av analysen la jeg forskningsspørsmålene til grunn, som også tok meg videre til andre spørsmål underveis. Til tross for at denne oppgaven er en litteraturstudie, er det forskningsetiske retningslinjer som må følges, eksempelvis at de artiklene som brukes er pålitelige og kvalitetssikring av datamateriale. I dette legger jeg at datamateriale er allment tilgjengelig og at relabiliteten kommer til syne gjennom den kritiske vurderingen som er gjort i utvalget av artiklene. Som vedlegg til oppgaven ligger en alle leste dokumenter som lå til grunn før utvelgelsen.

Validiteten styrkes dersom oppgaven er relevant opp mot problemet som undersøkes. I denne oppgaven er det samfunnsrelevant at tematikken om samarbeid mellom barnevern og familievern forskes på.

4. Valgte artikler

Ved systematisk og konsentrert gjengivelse av tekst forsøker jeg å spore budskap og innhold uten at statistikk eller annen måling står sentralt (Bratberg, 2019, ss. 100-101). Det er meningsinnholdet og beskrivelsene jeg ønsker å få tak på, ikke statistikk over hyppighet eller varighet.

Systematikken i analysen er følgende: Presentasjon av forfatter og årstall for publikasjon. Problemstilling, hvilken metode som brukes i artikkelen og et kort sammendrag av funn i stikkordsform.

4.1 Konfliktfylt barnefordeling – arena for barnevernet?

Artikkelen er skrevet av Per Arne Rød i 2010, hvor artikkelen har som utgangspunkt barnets egne erfaringer etter domstolen har avgjort omsorg og samværsspørsmål. Det stilles spørsmål om barn som ikke får undersøkt sin omsorgssituasjon av barnevernet har dårligere rettsvern enn barn som får omsorgssituasjonen undersøkt. Metoden er kvalitative intervjuer med barn og foreldre som ble valgt ut av advokater. Til sammen 30 personer – 18 barn og 12 foreldre deltok.

Flere av barna forteller at de ble trukket inn i konflikten ved å aktivt gå mellom og prøve å løse konflikten, andre lagde egne strategier for å beskytte seg selv mot konflikten. Noen barn opplevde at samspill med den andre forelderen ikke var som forventet, og noen grudde seg til samvær med bakgrunn i voldsfortellinger. Krenkelses fra den andre forelderen mot barnet og bostedsforelder blir også trukket frem som gjør at livssituasjonen til barnet blir forverret. Barn som holder fast ved en forelder har bedre psykisk helse enn barn som prøver å sjonglere sin lojalitet mellom foreldrene, dette blir begrunnet med at barna opplevde at bostedsforelder beskyttet dem og forsto barna bedre, samt at alliansen med bostedsforelderen beskyttet barnet for nye krenkelses (Rød, 2010, s. 103). Barna fortalte at det var i tiden rundt og etter samlivsbruddet de manglet utviklingsstøtte i den forståelse at barnet manglet støtte fra foreldrene i respekt for autonomi, hjelp til mestring av utfordringer og beskyttelse mot samme utfordringer og krav som ikke står til barnets mestringsnivå eller modning (Rød, 2010, ss. 105-109). Slik Rød beskriver det er det nødvendig at barn har utviklingsstøttende dialoger med

sine omsorgspersoner for å utvikle hensiktsmessige tilknytningsmønstre. Barnets eget selvbilde og foreldrene som rollemodeller vil være formgivende for hvordan barnet skal tenke og handle i fremtiden. Barna i denne artikkelen opplevde ikke utviklingsstøtte, og mangelen er derfor en risiko for utvikling av psykisk uhelse over tid. Det var oppgitt trakassering av barn og bostedsforelder, bortprioritering til fordel for ny samboer og forsømmelse av barns behov etter en nytteløs kamp – barnet har, over tid, kjempet om omsorgsgivers omsorg, men kommer til kort fordi omsorgspersonen bortprioriterer omsorgen. Denne artikkelen hadde ikke representanter som argumenterte *for* et samlivsbrudd i den forstand at barnet da slapp å være vitne til konflikt, og at tapet av en forelder kompenseres gjennom konfliktfrihet og mer kontakt med bostedsforelder (Rød, 2010, s. 109). Resultatene ble at omsorgsbasen hos bostedsforelder ikke ble en konfliktfri sone. Isolert sett var det ikke foreldrenes egne egenskaper som var skadelig for barnets omsorgssituasjon, men resultatet av samspillet mellom foreldrene som omsorgspersoner, omsorgssituasjonen til barnet og barnets egne behov (Rød, 2010, s. 110).

Etter min tolkning legger ikke forfatterne frem en tydelig konklusjon om barn som ikke får omsorgssituasjonen undersøkt har dårligere rettsvern, men stiller seg åpen til at funnene kan relateres til andre enn bare gruppen som deltar i artikkelen. I artikkelen vektlegges barnets rettsvern, barnefordeling, konflikt og omsorgssituasjon.

4.2 Hva karakteriserer vanskelige saker i foreldremekling, og er meklingsordningen godt nok tilpasset?

Artikkelen er skrevet av Marian Ådnanes, Gry Mette D. Haugen, Heidi Jensberg, Tonje Lossius Husum og Minna Rantalaiho i 2011. Formålet med artikkelen er å undersøke hva som karakteriserer saker der det ikke blir inngått avtaler om foreldresamarbeid og undersøke om meklingsordningen er god nok til de vanskelige sakene. Metoden i artikkelen er en tverrsnittstudie blant alle meklere i landet i en periode på 1 ½ måned i 2010.

Temaer som samvær, barnets behov, ny partner, barneoppdragelse, ferier og høytider, fast bosted og økonomi er ulike tema som går igjen og som påvirker om det blir avtale eller ikke i saker om barnefordeling er konflikten høy på disse områdene (Ådnanes, et.al., 2011, ss. 97-98). Også egenskaper ved partene ble trukket frem som konfliktfylte temaer som ble tatt opp

i mekling. Temaer som trakassering, psykiske vansker hos foreldre, vold/trusler, rus og somatisk sykdom forekom vesentlig oftere i konfliktfylte barnefordelingssaker der det ikke ble inngått avtale enn i andre saker med mindre konflikt (Ådnes, et.al., 2011, s. 99). I sakene som omhandlet barnefordeling og der foreldrene var i konflikt, mente mekler at det hadde vært fordelaktig å fortsette meklingen, fordi konfliktnivået fortsatte å være høyt, både i saker som det ble inngått avtale, men også i de det ikke ble inngått avtale (Ådnes, et.al., 2011, s. 104). Meklere bruker en større del av meklingstimen til å informere foreldre om aktuelle lover og regelverk enn på temaene som var avgjørende for avtaleinngåelse i konfliktsakene. Det nevnes i artikkelen at mekling ut over én time ikke er et problem i de ukompliserte sakene, mens det kan være problematisk i de tilfellene det er stor konflikt, både fordi foreldrene sår langt fra hverandre og den ene ikke møter eller ønsker flere meklingstimer, men også der det blir inngått avtale, men at den ikke legger til rette for hva som er til barnets beste. Disse sakene er oftest de sakene der en eller begge foreldrene vil prøve saken for retten (Ådnes, et.al., 2011, s. 113).

Forfatteren skriver at det er konflikt og uenigheter som ligger til grunn for å ikke bli enig om et foreldresamarbeid. Også konfliktnivået spiller en tydelig rolle for avtaleinngåelse. Gjennomgående i artikkelen er det ord som vanskelige saker, høykonflikt, foreldrekonflikt og barnets beste som går igjen.

4.3 Grensearbeid: Barnevernets møte med foreldrekonfliktsaker

Artikkelen er skrevet av Kari Sjøhelle Jevne og Oddbjørg Skjær Ulvik i 2012. Hensikten med artikkelen er hvordan saksbehandlere konstruerer problemet i foreldrekonfliktsaker. Metoden er en kvalitativ gruppe- og individuelle intervju med 26 ansatte fra syv ulike barnevernkontor i Oslo-regionen. Datamaterialet kom fra en ph.d-studie som inngikk i et forskningsprosjekt.

Artikkelen legger frem Anne Edwards begrepsforståelse av grensearbeid i analysen av "saksbehandlernes kategoriseringsvirksomhet når de skal ta stilling til hva som faller innenfor og utenfor sitt ansvars- og kompetanseområde" (Jevne & Ulvik, 2012, s. 22). Å vurdere en foreldrekonflikt innebærer å finne en balanse mellom å følge opp reelle behov for bistand, men også unngå at familier ikke blir trukket inn i barnevernet unødige. Rene foreldrekonfliktsaker

ble trukket frem som at det ikke er anliggende for barnevernet, men henvises til andre instanser, men vurdering om barnevernet skal inn i saken betraktes som en forhandling om hvor grensen går for involvering (Jevne & Ulvik, 2012, s. 24). Flere saksbehandlere var usikker på om informasjonen de fikk fra foreldrene var sanne eller om det var et ledd i kampen om barnet, informasjonen blir vanskelig å skille. Saksbehandlerne la vekt på å ikke velge side med foreldrene, men ta en nøytral posisjon og fokusere på å få frem barnets synspunkter. Likevel var saksbehandlerne usikre i møte med barna, da de ikke kunne stole på om informasjonen fra barnet var sann eller om barnet var manipulert (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 26-27). Handlingsrommet ble trukket fram som juridisk begrensning i form av at barnevernet ikke kan stanse samvær, men kan anbefale bostedsforelder til å foreta nødvendige grep for å beskytte barnet. Det vises også til at barnevernet og domstolen kan ha ulik oppfatning om hva som er til barnets beste og at barnevernet ikke kan oppheve en dom. "I slike situasjoner settes motsetningene mellom foreldrenes forventninger til barnevernet, egne faglige vurderinger og opplevelsen av eget handlingsrom på spissen" (Jevne & Ulvik, 2012, s. 28). Artikkelen trekker frem at i saker om bosted og samvær begrenses barnevernets handlingsrom med bakgrunn i manglende beslutningsmyndighet. Det er når saksbehandler reflekterer over eget arbeid i grenselandet at avmaktsfølelsen kan reduseres (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 29-30).

Stikkord som gjentas etter min analyse av artikkelen og som kan kalles nøkkelord er: Komplekst, foreldrekonflikt, usikkerhet, vanskelig arbeid og vanskelig å trekke grenser. Hensikten gjennom artikkelen er noe annerledes avslutningsvis. Her viser forfatterne til at hensikten var økt kunnskap om kompleksiteten og skape diskusjon rundt barnevernets forståelse for å forme handlingsrommet.

4.4 "Å gå I spagaten". Familieveileders erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter i barneverntjenesten

Artikkelen er skrevet av Alicja Olkowska, Amela Pacuka og Kari Sjøhelle Jevne i 2020. Formålet med artikkelen er å utforske familieveileders arbeid med foreldrekonflikter og hvilke utfordringer de står ovenfor. Metoden er kvalitative fokusgruppeintervju med 12 informanter fra tre ulike team.

Artikkelen dreier seg om familieveiledere som er ansatt i barneverntjenesten som skal utføre veiledning til foreldre, etter at det er besluttet at foreldrene skal ha veiledning gjennom hjelpetiltak. Gjennom informasjonen informantene kom med var det fem temaer som var fremtredende i artikkelen. *Å jobbe på bestilling* knyttet seg til organisering og planleggingen av arbeidet som gjøres før foreldrene kommer til veiledning og hvordan saksbehandler legger til rette. (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 280). Her trekkes det frem at man i disse møtene ofte er to i møte med foreldrene, og at organisering i forkant bidro til en bedre forberedelse. Likevel trekkes det frem ulike utfordringer som at bestillingen ikke har alle nyanser og at arbeidet er definert i forkant (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 281). *Å være nøytral* ble satt i sammenheng med å arbeide systematisk og i sirkulære sammenhenger. Ved å kun snakke med den ene forelderen, kunne man gå glipp av viktig informasjon fra den andre. Å stille spørsmål ut fra systemisk familierapi var en måte å få foreldre til å reflektere over egen atferd og endre måten man forholder seg til den andre (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 283). *Å ha fokus på barnet* ble trukket fram som svært viktig fordi ønsket er at barnets totalsituasjon skal bli bedre. Involveringen av barnet i arbeidet med foreldrene ble praktisert ulikt ut fra familieveileders helhetlige vurdering. Likevel var det bekymring for at fokuset kunne forsvinne fra barnet ved at å arbeide med en av foreldrenes funksjon kunne føre til at barnets situasjon ble underkommunisert (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, ss. 284-285). *Å skape trygge rammer for arbeidet* handlet om rammer for samtalen og rammer for det emosjonelle klimaet. På denne måten kunne familieveilederne skape et trygt sted for å møte det uforutsigbare. En annen vinkling var at trygge rammer også gjaldt familieveilederen. En trygghet i at en kollega var i nærheten og kunne komme innom eller når på dagen man hadde møte (Olkowska, Pacuka, & Jevne, 2020, s. 286). *Å være oppmerksom på egne emosjoner og personlige erfaringer* trekkes frem som at det kan være vanskelig å kontrollere egne emosjoner i møte med familier hvor konflikten er høy og at enkelte har strategier som "å bite tennene

sammen" eller "stålsette seg". De viste til at det er viktig å ha en kollega å spille på og diskutere møte i etterkant.

Forfatterne trekker frem fem ulike utfordringer som viser seg i arbeidet med foreldre som er i konflikt og begrunner disse, slik at funnene i artikkelen samsvarer med formålet. Stikkord som gjentas og som jeg tolker som nøkkelord for artikkelen er: Avmakt, uforutsigbarhet, refleksjon, systemisk familierapi og sirkulær sammenheng.

4.5 Fastlåste foreldrekonflikter

Artikkelen er skrevet av Inger Kristin Heggdalsvik i 2020. Formålet med artikkelen er hvordan en mulig risikofylt omsorgssituasjon for barn vurderes av ansatte ved familievernkontor og om det er samsvar mellom vurderingen av høy og lav risiko ved melding til barnevernet. Metoden som brukes er en vignettstudie med 115 ansatte ved ulike familievernkontorer. De fire vignettene bestod av elementer som kunne vurderes som risikofaktorer for et barns omsorgssituasjon.

Kategorier som familierapeutene skulle begrunne var forhold ved barna, foreldrenes omsorgskompetanse. Barnas medvirkning og barneperspektiv, delt omsorg og konfliktens varighet og nivå (Heggdalsvik, 2020, ss. 83-84). Familierapeutene er bekymret for at foreldrene bruker barnet som straff ovenfor den andre og at barnet blir utsatt for stress og ansvar det ikke skal ha i tillegg til at barnet kan utsettes for trusler, fiendtlighet og lojalitetskonflikt. Likevel er det noen av familierapeutene som ønsker å arbeide videre med foreldrene og at meldeplikten til barnevernet ikke er utløst, selv om de vet at barnet lever i en belastende situasjon (Heggdalsvik, 2020, s. 85). I kategorien barnets medvirkning tolkes vignetten ulik og noen trekker frem av foreldrene har mistet barneperspektivet og andre legger frem at de vil løfte frem barneperspektivet i eget arbeid. Det vektlegges ulikt i form av at noen nevner barnets rett til å bli hørt, at det er uheldig at man ikke har snakket med barna, mens andre ser potensialet til endring dersom foreldrene har gitt tillatelse til å snakke med barna (Heggdalsvik, 2020, ss. 86-87). Ved delt bosted fremmer familierapeutene at det "... stiller store krav til god kommunikasjon og et godt foreldresamarbeid" (Heggdalsvik, 2020, s. 87), og at høyt konfliktnivå og mangel på foreldresamarbeid ikke hører sammen med delt omsorg.

Konfliktens varighet og nivå begrunnes med at konflikt over tid vil gi store belastninger for barnet, mens en annen forteller at det er alt for mange barn som lever i dette uten at noen klarer å hjelpe. Likevel kan en slik situasjon bli revurdert fra lav til høy dersom samtaler over tid ikke fører til bedring (Heggdalsvik, 2020, s. 88). 44% forteller at de ville meldt til barnevernet, mens resterende begrunner manglende melding med at det nødvendigvis ikke er en barnevernssak, til tross for vurderingene av konfliktene og hvordan barnet blir belastet.

Funnene samsvarer med formålet innledningsvis ved at forfatterne tydelig legger frem familieterapeutenes vurderinger. Forfatteren viser til store forskjeller i vurderingen av høy og lav risiko og meldeplikten til barnevernet. Gjennom analyse av artikkelen, tolker jeg disse ordene som nøkkelord: Belastninger for barnet, konflikt og ulike vurderinger.

4.6 Whose Life is it Anyway? Exploring the Social Relations of High-Conflict Divorce Cases in Southern Norway

Artikkelen er skrevet av Bård Bertelsen i 2021, hvor målet er kunnskap om hvordan foreldres kunnskap og erfaring formes gjennom møter med institusjoner. Metoden er kvalitative individuelle intervjuer med 19 foreldre, ni mødre og 10 fedre. Det ble intervjuet fem barnevernsarbeidere, tre dommere og 12 familieterapeuter. Intervjuene fra dommere og familieterapeuter ble ikke brukt som en del av datamaterialet, men som kilder til kunnskap.

Noen foreldre hadde kontaktet barnevernet selv, mens for andre hadde bekymringen kommet fra andre, som mekler, terapeut eller spesialistpsykolog som arbeidet for retten. Felles for henvisning fra andre instanser var at henvisning til familierådgivningen hos familievernkontoret skulle resultere i bedring i foreldresamarbeidet også ved at barnevernet var involvert i saken (Bertelsen, 2021, s. 281). Tilbudet om foreldreveiledning i regi av barneverntjenesten var for å ro ned konflikten mellom foreldrene, med krav om at de ikke skulle ta barnefordelingen til retten før de hadde avsluttet familieveiledning. En informant fortalte at en standardprosedyre fra familievernkontoret var at det ble sendt bekymringsmelding til barnevernet fordi vedvarende konflikt kunne true barnas psykososiale tilværelse. Dette motsatte både far og mor seg, da de selv mente at de ikke var i konflikt, men at kommunikasjonen "satt fast" (Bertelsen, 2021, s. 281). En annen mor fortalte at hun gjerne ønsket familieveiledning ved familievernkontoret, da hun hadde prøvd "alt", men at ingenting

så langt hadde fungert. Andre uttalte at de bare måtte gå med på det for å få "fred", mens andre gikk med på programmet fordi det potensielt kunne brukes som noe positivt i en kommende rettsak (Bertelsen, 2021, s. 282). Barnevernet uttalte at det å få en spesiell henvisning til programmer som ligger utenfor deres arbeidsområde, gjorde at de først måtte vurdere saken, men at det innebar en full undersøkelse fra barnevernet – noe de påpekte var mye arbeid, særlig dersom saken var en del av et forlik eller en rettsavgjørelse (Bertelsen, 2021, s. 283). Underveis i intervjuene dukket det opp en annen bekymring. Kunnskapen om vold eller rusmisbruk forsvant eller gled bort når en situasjon var stemplet som "høykonflikt". En informant opplevde at hans erfaringer ble tolket som en "tradisjonell krangel" og ble videre henvist til familievernkontoret. Vold ble tolket som en falsk påstand, hvor høykonflikt ble definert til å være problemet og ikke handlingene (Bertelsen, 2021, ss. 283-284). Også når barnevernet selv ønsket å henvise til familieprogrammet, var det ikke kun for å se om konflikten ble dempet, men man kunne bygge en barnevernssak dersom forholdene ikke ble bedre. Også i saker hvor barnevernet hadde sendt foreldre til familievernkontoret for familieprogram, kunne barnevernet oppleve å få bekymringsmelding i retur, hvor barnevernet må undersøke om det er omsorgssvikt som et resultat av konflikt (Bertelsen, 2021, s. 285).

Forfatteren setter i perspektiv at høykonfliktsaker er komplekse og kompliserte for de som er involvert. Ord som er gjentakende i teksten og som jeg tolker som nøkkelord er: høykonflikt, bekymringer, beskyldninger og henvisninger.

4.7 "For det er jo alvorlige saker" – barnevernets møte med fastlåste foreldrekonflikter.

Artikkelen er skrevet av Cecilie Sudland og Cecilie Basberg Neumann i 2021. Formålet med artikkelen er å se på undersøkelsesrutinene og vurderinger barnevernssarbeidere gjør når det er barn som lever med foreldrekonflikter. Metoden er en kvalitativ studie med 31 barnevernssarbeidere ved et utvalg i kommunale barnevernkontor i Norge i 2017. Informantene jobbet ved ulike kontorer i små, mellomstore og store kommuner. Deltagerne i studien gjennomgikk fokusgruppeintervju og individuelt intervju.

Artikkelen viser "at det er krevende for barnevernsarbeiderne å undersøke og vurdere hvorvidt konflikten skader barnet (Sudland & Neumann, 2021, s. 136). Barnevernsarbeiderne alvorlig bekymret for barna som lever med foreldrekonflikt. Barnevernsarbeiderne opplevde at foreldrene tok kontakt for å få løst opp i konflikter, som barnevernet anså var familievernets anliggende. Flertallet av foreldrene var gjengangere hos begge instanser, men barnevernet opplevde at de sjeldent mottok bekymringsmeldinger fra familievernnet (Sudland & Neumann, 2021, s. 144). Selv om barnevernsarbeiderne uttrykker sin bekymring rundt barnet, er de vage i beskrivelsene rundt undersøkelsen og vurderingen av mulige skadevirkninger. Barnevernsarbeiderne var også usikre på hvilke forhold som skulle vektlegges ved vurdering av skadevirkningene. Barnevernsarbeiderne synes det var vanskelig å vurdere konflikten ettersom foreldrene isolert sett kan være vurdert som gode nok hver for seg (Sudland & Neumann, 2021, s. 146). Barnevernsarbeiderne var også usikre på når de skulle sette foten ned og hvordan de skulle bygge argumenter dersom de vurderte å gå videre med saken (omsorgsovertagelse). I fokusgruppeintervjuene ble det ikke lagt vekt på makten som barneverntjenesten har, heller en form for avmakt der autoriteten blir satt på prøve og diskusjonen blir ikke på hva som har blitt gjort, men hva de kunne tenkt seg å gjøre (Sudland & Neumann, 2021, s. 148). Funnene viser også til at det er behov for diskusjon om kunnskapen til barnevernsarbeiderne og handlingsrommet som er nødvendig for å kunne undersøke og vurdere den emosjonelle omsorgen i familier (Sudland & Neumann, 2021, s. 150).

Forfatterne trekker frem tre utfordringer; at det er vanskelig å innhente informasjon når foreldrene har hatt lite kontakt med andre hjelpeinstanser, at barnevernsarbeiderne føler seg usikre på vurderingene som blir gjort og at vurderingsarbeidet blir mer komplisert av at foreldrene er gode nok hver for seg. Stikkord som gjentas i artikkelen og som kan tolkes som nøkkelord for artikkelen er: foreldrekonflikt, kompleksitet, tidkrevende, usikkerhet og bekymringer.

5. Presentasjon av funn og diskusjon

I dette kapittelet vil jeg presentere de nøkkelordene jeg har tolket ut fra artiklene som oppgaven legger til grunn. Funnene vil bli presentert i egen tabell under og funnene blir videre diskutert under egne underkapitler med tilhørende tittel som kategoriene funnene er plassert i. Etter flere gjennomlesninger av artiklene, med tolkning og analysing av artiklene underveis har jeg funnet gjentakende tema, disse temaene tolker jeg som fenomener. Som beskrevet i kapittel 3 (3.6.1) er det et mønster av ord som legges til grunn for tolkning og som blir presentert som funn. Her vil det også komme frem flere perspektiver på de samme funnene som kan gi en større forståelse i forhold til min forskning.

Temaene reflekterer kompleksiteten i arbeidet, usikkerheten i vurderingene og begrensninger i saksbehandlers handlingsrom. Oppsummerende er disse temaene: Sakens egenart, handlingsrom og skjønsmessige vurderinger og at foreldrekonflikten tar overhånd. Jeg ønsker å belyse problemene fra ulike perspektiver, men utfordringen er å foreta et nøyaktig skille fordi det er gråsoner av de ulike kategoriene og det er flere underkategorier som er gjentakende i flere hovedkategorier. Med gråsoner mener jeg at funnene kan plasseres i andre kategorier fordi de overlapper hverandre. Eksempelvis vil man se i diskusjonen at barnevernet beskriver at høykonfliktforeldre krever mye arbeid (sakens egenart) og at høykonflikten tar fokuset bort fra barna (foreldrekonflikten tar overhånd). Det vil være funn som beskriver arbeidet med høykonfliktforeldre som kan passe inn i flere kategorier og overlappe hverandre. Selv om temaene er kategorisert vil man da kunne finne at de overlapper og gir flere synsvinkler.

Tabell 5: Oversikt over hovedpunkter i funn og hva hovedpunktene inneholder

Sakens egenart	Handlingsrom og skjønsmessige vurderinger	Foreldrekonflikten tar overhånd
<ul style="list-style-type: none"> - Krevende arbeid - Vanskelig arbeid - Mye arbeid - Usikkerhet - Utrygghet - Kompleksitet 	<ul style="list-style-type: none"> - Sjelden melding fra familievernkontoret til barnevernet - Avmakt - Handlingsrom - Autoritet satt på prøve 	<ul style="list-style-type: none"> - Miste fokus fra barnet - Konfliktinnhold - Høykonflikt tar fokuset bort fra barnet og eventuelt annen bekymring som vold/rus

- Utfordrende	<ul style="list-style-type: none"> - Nøytral posisjon - Beslutningsmyndighet i forbindelse med grensarbeidet mellom barnelov og barnevernslov - Ulike skjønnsvurderinger - Saker som går i ring - Manglende samarbeid 	- Barnet får en forverret livssituasjon
---------------	--	---

Artiklene går samlet sett over en periode på 11 år, fra 2010 til 2021, og inneholder intervjuer, vignettstudier, og tverrsnittstudier innenfor familievern og barnevern. Selv om høykonfliktsaker er komplekse å arbeide med for saksbehandlerne i etatene, er det ikke beskrevet i artiklene hvordan etatene samarbeider eller rutiner for samarbeidet. Beskrivelser av rutiner kunne vært et funn, men ettersom artiklene ikke beskriver rutiner for samarbeid, kan jeg ikke legge til grunn et funn som ikke nevnes. Derimot kan jeg legge til grunn instansens egne rutiner for arbeidet som blir gjort internt. Artiklene sier noe om at etatene selv etterlyser økt kunnskap og arbeidsverktøy – noe som er et funn i seg selv. Det er opp til den enkelte kommune hvordan samarbeid mellom instanser skal gjennomføres. Slik jeg tolker det, kan det virke som om samarbeidet mellom instansene er preget av personlige erfaringer med saksbehandler fra den andre etaten, initiativ fra saksbehandler og at samarbeidet er basert på erfaringer fra tidligere kontakt mellom saksbehandlere på tvers av etatene.

5.1.1 Sakens egenart

Barnevernet og Familievernet må håndtere uforutsigbarheten i arbeidet i praksis. De må skaffe seg en helhetlig forståelse av sakene de arbeider med. Basert på den menneskelige kompleksiteten som foregår i de relasjonelle aspektene, under møter og samtaler. Sakens egenart kommer frem under dette arbeidet. Funnene i kategorien *sakens egenart* er: Krevende arbeid, vanskelig arbeid, mye arbeid, usikkerhet, utrygghet, kompleksitet og utfordrende. Artiklene viser at dette er gjentakende.

Vi kan se hvordan barnevernet og familievernet begrunner sitt syn på erfaringene i saken. Et eksempel er når det gjelder uforutsigbarheten i arbeidet og ved å dele opp problemene. Under drøftingen av sakens egenart vil jeg belyse kompleksiteten og det komplekse både i forhold til å analysere problemene, komplekst teori, kommunikasjonsprosesser, kognitive begrensninger og i det relasjonelle aspektet.

Tilbakemeldingene fra barnevernsarbeiderne i artiklene, var at det er krevende å undersøke og vurdere en konflikt og om konflikten går utover barnet (Sudland & Neumann, 2021, s. 136). Barnevernsarbeiderne legger frem at det er vanskelig å vurdere hvordan konflikten går ut over barnet, særlig i de tilfellene hvor foreldrene isolert sett er *gode nok* hver for seg og i de tilfellene hvor familien har høy sosioøkonomisk status (Sudland & Neumann, 2021, s. 144). At konflikten er vanskelig å vurdere begrunnes med at det finnes ingen informasjon om familien i andre instanser. Barnevernsarbeideren påpekte videre at det krevde mye arbeid for dem selv når de fikk en sak fra domstolen, der domstolen allerede hadde avklart daglig omsorg, men at foreldrene skulle gjennomføre et familieprogram. Barnevernets begrunnelse for at det krevde mye arbeid å få saken fra domstolen med at arbeidet krevde en full undersøkelse fra barnevernet (Bertelsen, 2021, s. 283). Dette fordi barnevernet ikke setter inn tiltak uten at barnets situasjon i hjemmet er kartlagt og fordi undersøkelsene måtte avklare hvordan familieprogrammet skulle organiseres (Barnevernloven § 4-3). Familier er forskjellige og krever forskjellige tiltak i programmet der barnets beste er hovedfokuset for barnevernet. På den ene siden ser man at domstolen allerede har avklart barnets bosted og samvær, men krever likevel at foreldrene gjennomfører et familieprogram. Hvor på den andre siden skal barnevernet foreta egne faglige vurderinger av barnets omsorgssituasjon.

Både sammensatte og innviklede vanskelige saker blir presentert for saksbehandlerne. Saksbehandlere i barnevernet og familierapeuter på familievernkantoret forteller at de er usikre i sine vurderinger og at det er vanskelige saker og vanskelige vurderinger, kan tolkes i retningen kompleksitet (Sudland & Neumann, 2021, ss. 146-148). Når saksbehandlere gjør vurderinger i saker, settes det i gang en kognitiv innviklet prosess og som saksbehandlere lener vi oss ofte til system i vurderingsarbeid, dette systemet gjenspeiler seg både i privatlivet og i arbeidet. Det er to ulike systemer som utgjør den kognitive begrensningen. I det første systemet er det raske, intuitive slutninger som blir gjort med bakgrunn i begrensning av avveininger og handlingsvalg ut fra et gitt tidsrom og kontekst, mens i det andre systemet er det analytiske, grundig og kritisk prosess som ligger til grunn for avveiningene som gjøres. Den menneskelige kompleksiteten kan gjøre at ved for mye bruk av det første systemet kan det bli gjort hastige og feilbeslutninger som krever ytterligere handlinger. Mens ved for mye bruk av det andre systemet som er en analytisk og grundig prosess, kan man bli handlingslammet og oppleve beslutningsvegring (Kojan & Christiansen, 2019, ss. 25-26). Relasjonelle aspekter spiller inn i menneskelige komplekser fordi møter og samtaler med andre, både i barnevernet og familievernet, går ut på å innhente informasjon som gir grunnlag for videre samarbeid. Når det skal samarbeides med foreldrene, trenger barnevernet og familievernet en forståelse og innsikt i sakens kjerne ved å bli kjent med foreldre og barn (Kojan & Christiansen, 2019, s. 27).

Barnevernsarbeidere håndterer uforutsigbarheten i arbeidet ved å dele opp problemer bit for bit. Problemet deles opp og kategoriseres for at problemet skal bli mer håndterbart for saksbehandler å arbeide med. Å avgrense problemene kan være fornuftig for å kunne skaffe seg en helhetlig problemforståelse, men det kan også være utfordrende fordi deler av problemene kan ligge i selve prosessen og kan kreve en helhetlig tilnærming (Langsrud, et.al., 2020, s. 118). Her beskriver også barnevernsarbeiderne at problemløsningsprosessen kan være utfordrende fordi det er kommunikasjon med flere parter med ulik forståelse og forventninger. Dette kan sees i sammenheng med at barneverntjenesten må forholde seg til andre enn egen organisasjon og ikke bare det som foregår på innsiden (Langsrud, et.al., 2020, s. 121). I dette ligger det innhenting av informasjon fra andre, som på sin side har gjort observasjoner og tolkninger, men også hva foreldre og barn forteller. Barnevernsarbeiderne uttrykker også at de finner det utfordrende å arbeide med saker der det kommer inn ny og motstridende informasjon og det å kunne predikere resultater i motsetning til hva myndighetene legger frem som krav og retningslinjer (Sudland & Neumann, 2021, s. 144; Langsrud, et.al., 2020, ss. 121-122).

I artikkel "å gå i spagaten" er familieveilederen ansatt i barnevernet. Saken gjenspeiler en høykonflikt mellom foreldrene og er ferdig undersøkt og henvist til videre tiltak. I artikkelen vises det til et frivillig hjelpetiltak, regulert av barnevernloven (Olkowska, et.al., 2020, s. 277), og beskriver arbeidet med foreldre i konflikt som krevende og følte seg dratt mellom foreldrene. Dratt mellom foreldrene i form av hvordan foreldrene forholder seg til hverandre, hvordan foreldrene forholder seg til konflikten og hvordan foreldrene involverer saksbehandleren i konflikten og motsetningen det vil si å ha fokus på barnet (Olkowska, et.al., 2020, s. 277). At arbeid med foreldre i høykonflikt er krevende mener også saksbehandlerne i undersøkelsen som føler seg brukt av foreldrene og ønsker seg mer tid med barna (Jevne & Ulvik, 2012, s. 27). Slik jeg tolker dette er et krevende arbeid ikke ensbetydende med at det er mye arbeid, men at arbeidet er vanskelig å navigere seg i og at det krever mye av hjelperen som skal hjelpe. Saken kan på en side være krevende fordi saken i seg selv inneholder så mange momenter at saken blir uoversiktlig, mens det på en annen side kan være at saken er være krevende fordi saken opptar mye tid og energi hos saksbehandler – som i avsluttende fase kan påvirke saksbehandleren og de vurderingene som gjøres. Tematikken ovenfor ser vi at konflikten tar overhånd, men også at saksbehandlerne ønsker mer tid med barna. I punkt 5.1.3 diskuteres tematikken om at konflikten tar overhånd, som gjenspeiler at flere av punktene overlapper hverandre fra ulike perspektiver.

Mekleren hos familievernkontoret har en tilnærming til sakene på en terapeutisk måte der de ser på hva foreldrene beskriver som egne virkelighetsforståelser i stedet for fakta. Gjennom den narrative orienterte meklingen legges det vekt på historier som handler om respekt, samarbeid, forståelse og fred (Tjersland & Gulbrandsen, 2010). Mens videreutvikling vil innebære en interaktiv mekling som omskaper interaksjonen mellom foreldrene ved å fokusere på grad av tilknytning, maktbruk, kommunikasjonsform, frihet og bundethet (Tjersland & Gulbrandsen, 2010). Høykonflikt mellom foreldre er ikke det eneste familievernkontoret finner vanskelig, mistanke om psykiske vansker, vold, rus og trakassering var også tema som gjorde at barnefordelingssaken i større grad ikke lot seg løse gjennom avtale om foreldresamarbeid (Ådnanes, et.al., 2011, ss. 98-99). Slik jeg tolker dette ser jeg igjen at kompleksiteten kommer til syne gjennom sammensatte problemer uten en entydig årsakssammenheng, hvor det å dele opp problemene ikke nødvendigvis gjør saken enklere å mekle i, eller legge grunnlag for avtale om foreldrearbeid.

Å analysere problemene vil i seg selv ikke redusere uforutsigbarheten, men den kan føre til at vesentlig informasjon kan utgå fra helheten. Som individer har man et behov for å finne meninger i en gitt situasjon eller se etter mønstre som gjentas. Man analyserer situasjonen, og i ulik grad vektlegger meninger og mønstre som igjen danner grunnlag for en helhetlig forståelse av den situasjonen man er i. Komplekse systemer har også et visst mønster, men har ulike retninger og har ikke et gitt resultat. Det er fordi de ulike problemene påvirker hverandre og kan skape frustrasjon ettersom det skjer nye ting uten at man kan forutse hva som kommer til å skje (Langsrud, et.al., 2020, s. 122). Eksempelvis kan ikke en familie med sammensatte problemer hjelpes med entydig årsakssammenheng, men ved hjelp at kompleksitetsteori kan man analysere ulike faktorer som gjensidig påvirker og påvirkes av hverandre. Eller at en liten forandring i noens liv kan få store konsekvenser. Det motsatte kan være at noe som kan virke overveldende, ikke er det. Dette gjør at beslutninger som gjøres av barnevernet og/eller familievernnet rundt familien, gjør saksbehandlerne usikre fordi saken ikke er åpenbar. Som eksempelvis med rus i hjemmet, er det komplekse mønstre i de sammensatte problemene vanskelig å tolke nettopp fordi de er så tett knyttet sammen. "En erkjennelse av at det er vanskelig å fortolke og analysere problemene er et godt utgangspunkt for samarbeid" (Fauske, et.al., 2019, s. 189). Slik Fauske et. al. beskriver det (2019, s. 189):

Det kreves åpenhet i det tverrfaglige og tverrprofesjonelle arbeidet, der profesjonene utvikler kunnskaper og ferdigheter sammen ut fra en forståelse av at ingen av partene er mer kompetent enn de andre til å vurdere disse sakene.

Når etatene samarbeider om tjenestene antar man at det vil være konstruktive samtaler og gode kommunikasjonsprosesser som belyser forståelsen av problemene, hvor det diskuteres ut fra flere perspektiv og med en agenda om å være løsningsorientert. Igjen kan man gjenta at individet ha behov for å finne meninger i en gitt situasjon eller se etter mønstre som gjentas, dette gjelder også i de problemene som det er hensiktsmessig å dele opp. Man leter etter kjennetegn ved problemene og kategoriserer disse som "tame problems" eller "wicked problems", fordi sakene i lettere grad kan sorteres etter kompleksiteten i problemet. "Tame problems" kjennetegnes ved at de er medgjørilige og lar seg definere, avgrense og løse mens "wicked problems" kjennetegnes ved at de avviser tolkninger og løsninger (Fauske, et.al., 2019, s. 189). Slik jeg tolker det er særpregene på kjenntegnene er at det er lett å sortere ut delene, problemene defineres, avgrenses og løses og motsatt en avvisning av tolkninger og løsninger. Man må altså dele opp det sammensatte i problemet på ulike måter som et

utgangspunkt for videre vurdering. Synonymt av ordet kompleks er sammensatt. Kompleksitet bør likevel ikke forveksles med komplisert. Definisjonen på komplisert er når en enkeltsak eller hendelse er vanskelig eller innviklet (Store Norske leksikon, 2020). Problemer som omtales som komplekse er en beskrivelse av vanskelige *sammensatte* saker, og det kan gi et inntrykk av delproblemene kan løses hver for seg (Fauske, et.al., 2019, s. 188). Mens andre omtaler disse sammensatte problemene som paradokser fordi man ikke kan redusere delene fra hverandre til konkrete valgalternativer, men at kompleksiteten er "usikkerheten ved å nå ett bestemt resultat" (Langsrud, et.al., 2020, s. 115). På denne måten kan en sak være sammensatt (kompleks) uten å være innviklet og vanskelig (komplisert). Eller en sak kan være innviklet og vanskelig uten å være sammensatt.

Familievernet som har en systemisk terapeutisk tilnærming og barnevernet som har en avdekkende og avklarende tilnærming til problemet, er en naturlig forklaring på at fremgangsmåten og problemløsningen er forskjellige. Det kan også være en del av utfordringene ved manglende samarbeid mellom tjenestene som skal gi hjelp til barn, unge og familier. Jeg er enig med forfatter Fauske, at grunnleggende problemforståelse og kunnskap om hverandre er nødvendig for å kunne få til et bedre samarbeid (Fauske, et.al., 2019, s. 187). Slik jeg tolker dette kan man argumentere for at instansene har visst om og burde visst mer om hverandre etter å ha henvist til hverandre ved behov for annen kompetanse enn den man selv innehar. Det kan også tenkes at det er usikkerhet i hvem som skal ta tak i organiseringen og gjennomføre et samarbeid. Dette til tross for at det er kommunen som har det overordnede ansvaret for koordinering for samordning (Lovvedtak 143, 2021, s. 2). Etter min forståelse kan tjenestene når de har felles forståelse for problemet, og gjennom dialog seg i mellom og med familien, kan kunnskapen om hverandre bidra til å styrke samarbeidet mellom tjenestene, men også for familien som skal hjelpes. Slik jeg ser det trenger ikke kompleksitet å være negativt i seg selv, men det kommer an på hvordan den normative og den menneskelige kompleksiteten defineres, om et resultat kan bidra til ny vitenskapelig forskning eller om resultatet blir negativ kompleksitet.

Sakens egenart gjenspeiler seg hos begge instansene likevel ser vi også at samarbeidet kan økes for å dempe denne egenarten. På en slik måte at de deler kunnskap, erfaringer og har tydelige grenser i sitt arbeid. Likevel oppleves det at det er en underliggende problem i selve saksbehandlingsrollen da det er vanskelig å samarbeide. Man får et inntrykk av at barneverntjenesten og familievernkontoret sitter på hvert sitt kontor og prøver å gjøre så godt

de kan uten å se på de andres potensielle ressurser som kan bidra inn i arbeidet. Når man har diskutert sakens egenart som barnevernsarbeideren opplever, sitter man igjen med en tolkning av at barnevernsarbeideren strever i saksbehandlingsrollen. At saksbehandleren kan føle en utilstrekkelighet. Det handler om å få en helhetlig forståelse av de sammensatte sakene og dette er ikke lett når sakens egenart innehar så mye tvil på egen tilstrekkelighet, stor arbeidsmengde og vanskelig arbeid. En familie med høykonflikt er for barnevern og familievern to sider av samme sak. I drøftingen kommer det frem at de forskjellige systemene kan øke kompleksiteten i saksbehandlingen.

5.1.2 Handlingsrom og skjønsmessige vurderinger

Saksbehandlere i barneverntjenesten og terapeuter ved familievernkontorene arbeider i henhold til organisasjonens retningslinjer, hvor arbeidet som utføres kan preges av ulike vurderinger. Det kan oppstå ulike vurderinger fordi saksbehandlere og terapeuter har egne erfaringer, verdier og holdninger de bringer med seg inn i arbeidet med høykonfliktforeldre. Funnene i kategorien *handlingsrom og skjønsmessige vurderinger* er: Avmakt, handlingsrom, autoritet satt på prøve, nøytral posisjon, beslutningsmyndighet i forbindelse med grensarbeit mellom barnelov og barnevernslov, ulike skjønsvurderinger, saker som går i ring og manglende samarbeid.

De skjønsmessige vurderingene blir lagt frem som en usikkerhet i arbeidet. At barnevernet vurderer om en foreldrekonflikt, handler i stor grad om det er alvorlig nok til at familien har reelle behov og ikke blir trukket inn i barnevernet unødige (Jevne & Ulvik, 2012, s. 24). I artikkelen "Grensarbeid" henviser barnevernet til familievernkontoret dersom det er rene konfliktsaker, fordi barnevernet ikke anser det som deres ansvar, bortsett fra når det er andre bekymringer i tillegg, eksempelvis vold, rus eller overgrep (Jevne & Ulvik, 2012, s. 24).

Igjen kan dette tolkes som en usikkerhet i gråsonen som barnevernet må arbeide i. Også familieterapeuter fra familievernkontoret har ulike skjønsmessige vurderinger rundt foreldre i konflikt om saken meldes videre til barnevernet, eller om familievernkontoret skal fortsette med veiledning til foreldrene.

Familieterapeutene i "Fastlåste foreldrekonflikter" har gjort sine vurderinger ut fra en vignettstudie, altså en tenkt situasjon, slik at familieterapeutene i en slik situasjon ikke kan snakke for hva de *har* gjort, men heller hva de *tenker* de ville gjort. I dette legger jeg at samarbeidet mellom barnevernet og familievernet beskrevet, men meldeplikt til barnevernet vurderes ut fra informasjonen i vignettstudien (Heggdalsvik, 2020, ss. 89-90). I samme artikkel beskriver likevel familieterapeuter at en slik tenkt sak ikke nødvendigvis er ren barnevernsak. De skjønsmessige vurderingene er avgjørende for om saken blir sendt til barnevernet eller ikke. Heggdalsvik hevder at familieterapeutene underbygger dette med at det er mange barn som lever i konfliktfamilier uten at noen kan hjelpe og at de selv har mange konfliktsaker og at de er egnet hos familievernkontoret (Heggdalsvik, 2020, s. 88). Slik jeg tolker det kommer det tydelig frem i artikkelen om fastlåste foreldrekonflikter at respondentene legger til grunn ulike vurderinger, eksempelvis "Det er skadelig for barn å leve

i en situasjon hvor det er så stor uttrykt fiendtlighet mot det andre hjemmet" og "det høres ut som temaene som blir konfliktfylte ikke er så alvorlige her, selv om det hadde vært ønskelig med et bedre samarbeidsklima" (Heggdalsvik, 2020, ss. 84-85). I samme artikkel uttaler noen at de ønsker å arbeide med familien og se endring over tid før det blir gjort en vurdering om meldeplikt, andre uttrykte at konflikten preger barnet, men at det nødvendigvis ikke var en barnevernssak. Likevel var det noen som uttalte at meldeplikten til barnevernet var utløst (Heggdalsvik, 2020, ss. 89-90).

Bård Bertelsen skriver i sin artikkel "Whose Life is it Anyway" at retten *noen ganger* varsler barnevernet dersom foreldre er gjentakende i rettssystemet og ikke viser evne til å deeskalere konflikten (Bertelsen, 2021, s. 277). Samme artikkel viser videre til at noen foreldre sender bekymringsmelding selv, eller at bekymringsmeldinger blir sendt av familieterapeut fra familievernkontoret eller at bekymringsmeldingen blir sendt fra retten (Bertelsen, 2021, s. 281). I artikkelen fra Ådnes (et. al.), med tittelen "Hva karakteriserer vanskelige saker", er et av funnene blant annet at halvparten av meklerne i barnefordeling- og ekteskaps sakene "at det ville vært en fordel å fortsette meklingen" (2011, s. 104). Dette tolker jeg som at det er stor variasjon i vurderingene med bakgrunn i personlige vurderinger og ikke nødvendigvis ut fra familievernets retningslinjer, men også at den obligatoriske timen til mekling ikke nødvendigvis er nok. Her kan man se en variasjon av vurderinger og i artikkelen "For det er jo alvorlige saker", skriver forfatteren at barnevernet uttrykker at de sjeldent mottar bekymringsmelding fra familievernkontoret, til tross for at flere av foreldrepårene var gjengangere hos familievernkontorene (Sudland & Neumann, 2021, s. 144).

Ord som avmakt, kan tolkes som usikkerhet i arbeidet som er i gråsonen mellom barnevernloven og barneloven. Avmakten gav seg uttrykk i selve saksbehandlingen. I artikkelen "For det er jo alvorlige saker" hevder forfatteren at barneverntjenesten la ikke vekt på den autoriteten de hadde, men viser en avmakt for det de kunne tenke seg å gjøre, men ikke fikk gjort (Sudland & Neumann, 2021, s. 148). Avmakten gjenspeiler seg i at autoriteten i det faglige arbeidet blir satt på prøve, i form at saksbehandler vurderer påtvungne hjelpetiltak for å få foreldrene til å samarbeide eller fremme sak for fylkesnemnda for å kunne avgjøre om konflikten mellom foreldrene hadde krysset grensen for hva som er akseptabelt (Sudland & Neumann, 2021, s. 148). Som et eksempel på hvordan jeg tolker dette er ved usikkerheten om høykonflikten har krysset denne grensen for hva barnevernet aksepterer, det kan være et foreldrepar i høykonflikt som ikke evner å sette barnet først eller lar konflikten gå utover

barnet i form av materiell straff (får ikke ha med ting fra den ene til den andre på bakgrunn av konflikten). Det kan tenkes til at barnevernet kan i en slik sak vurdere at foreldrene ikke beskytter barnet godt nok og kan fremme sak om omsorgsovertagelse. Den parten som barnet ikke bor fast hos i dette eksempelet, kan føre sak for retten (barnefordeling) og på denne måten prøve å få barnet boende hos seg. I tingretten og i en sak om omsorgsovertagelsen vil ikke den forelderen barnet ikke bor hos være part i saken og bli trukket inn i prosessen fordi saken er mellom bostedsforelder og barnevernet (Julsrud, 2013, s. 406). Derimot er det vanlig at tingretten mottar stevninger parallelt, både for å overprøve vedtak fra fylkesnemnda, men også barnefordeling. Slik rettssystemet er lagt opp i dag, vil sakene bli behandlet med ulike dommere og ulike saksnumre (Julsrud, 2013, s. 407). Slik jeg har forstått i de sakene som blir sendt tilbake til barnevernet fra domstolen hvor foreldrene skal gjennomføre et familieprogram, preger sakens egenart at barnevernet synes det er vanskelig å vurdere hvordan konflikten går utover barnet og at det krever mye arbeid fra barnevernet å motta slike saker.

Handlingsrommet blir beskrevet som en begrensning, fordi barnevernet ikke kan stanse et samvær. Slik jeg tolker dette har de kun mulighet til å informere den andre om sine rettigheter, plikter og muligheter til å ivareta barnet, og kreve sak for retten. I artikkelen "Grensearbeid" blir handlingsrommet beskrevet som en manglende beslutningsmyndighet (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 29-30). Det kan synes som om sakene går i ring fra barnevernet til familievern og tilbake igjen. I Sudland og Neumanns (2021, s. 150) vises det til at det trengs en diskusjon om kunnskapen til barnevernarbeidere og handlingsrommet som er nødvendig for å kunne undersøke og vurdere den emosjonelle omsorgen i familier. Jeg velger å tolke dette at handlingsrommet ble beskrevet som en begrensning og som en manglende beslutningsmyndighet, som kan sees på som den usikkerheten i vurderingene, hvor grensene går mellom barnevernlov og barnelov er. På en side skal ikke sakens egenart bli preget av personlige preferanser, ei heller på bakgrunn av erfaringer fra "lignende" saker. Hver sak må vurderes ut fra teoretisk og erfaringsbasert kunnskap, og vurderes ut fra hvert tilfelle. I dette arbeidet kan det oppstå usikkerhet. En usikkerhet om man *godt nok* klarer å predikere hva som er til barnets beste eller foreldrenes beste i ulike vurderinger. Derimot kan man ikke la være å vurdere eller unngå beslutninger for å komme seg unna problemene. I boken Kojan og Christiansen "Å fatte beslutninger i barnevernet", tolker jeg som at dette kan sammenlignes med de ulike systemene i kompleksitet, hvor man ikke ønsker de raske intuitive beslutninger som raskt kan føre til feilvurderinger, og heller ikke bruke for lang tid til å ende opp med beslutningsvegring (Kojan & Christiansen, 2019, ss. 25-26). Derimot er ikke vurderinger og

beslutninger som gjøres i barnevernet en enmannsjobb, men heller et teamsamarbeid hvor saksbehandlere sammen drøfter og kommer frem til den beste løsningen, og samarbeider om og med foreldrene som trenger hjelp.

I artikkelen "Grensearbeid" tolker jeg slik hen at saksbehandlere i barnevernet og familieveiledere er opptatt av å innta en nøytral posisjon og en profesjonell rolle i forhold til foreldrene, for å ikke eskalere situasjonen med personlige meninger, men også for å få frem et helhetsbilde av situasjonen (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 26-27; Olkowska, et.al., 2020, s. 283). Egen sikkerhet og trygghet gjennom å skape trygge rammer for samtalen med foreldrene, ble trukket fram som viktig for både familieveileder og foreldre. Dette kan tolkes som en underliggende usikkerhet og utrygghet hos familieveileder:

"Så må man forberede seg: hvor man sitter, når på dagen skal man møte familien, at man kanskje ikke tar det møtet klokka fem når det ikke er noen her. Det har jo skjedd at folk har kommet inn, banket på døra og spurt hvordan det går. Og det gjør at jeg også blir tryggere i den samtalen, når jeg vet at det er andre rundt" (Olkowska, et.al., 2020, s. 287).

I Kojan og Christiansens bok, forstår jeg det som at et manglende samarbeid mellom etater er et tilbakevendende tema i offentlige utredninger, rapporter og regjeringsdokumenter (Fauske, et.al., 2019, s. 178). Selv om NOUer gir retningslinjer for hvordan samarbeidet skal gjennomføres og forstås, ligger det også et kompleksitetsaspekt i det samarbeidet som skal utføres. NOU 2009:22 gir en forståelse av at kvaliteten på samarbeidet er knyttet til tjenestene og aktørene, men at det oftest er kompleksiteten i tjenesten og ikke selve problemet som tematiseres (Fauske, et.al., 2019, ss. 187-188). I kompleksitetsaspektet finner vi at det er kompleksitet mellom instanser som skal samarbeide, og i det systematiske arbeidet som gjøres innad i barnevernet og familievernet. Slik jeg tolker det i sakens natur er det også en egen dimensjon av uforutsigbarhet og kompleksitet i saken. Fauske belyser at selv om man har kjente årsaksfaktorer og virkninger på et problem, er ikke det ensbetydende med vedvarende problemer, fordi noe som kan være en liten endring i en familiesituasjon, kan gi et dramatisk resultat (Fauske, et.al., 2019, s. 188). Man finner også at det er en form for kompleksitet i foreldrenes-, barnets-, instansenes- og jussens perspektiver også, da lovverk og enkeltpersoner har sine egne perspektiver på problemer, samarbeid og løsninger.

Barnemishandlingsutvalget fremmet allerede i 1982 fremmet forslag til sammenkallelse til tverrfaglige møter for å kunne drøfte enkeltsaker i NOU 1982:26, mens det i proposisjonen nr. 44 (1991-92) ikke åpner for faste team, men at barneverntjenesten har mulighet til å kunne dele generell informasjon ut fra konkrete vurderinger i hver sak, uten til hinder for taushetsplikten (Ofstad & Skar, 2015, ss. 346-347). Jeg undrer meg hvorfor det er da så vanskelig å samarbeide? Kan det tolkes som at etatene har forholdt seg til egen etat og egen saksbehandling og forholder seg til andre etaten etter eget behov og ikke nødvendigvis etter sakens behov? På en side skriver Jevne og Ulvik (2012, s. 24) at vurderingene i stor grad handler om å vurdere saken som alvorlig nok til at barnevernet skal involveres uten at det overskrider retten til familieliv og krysser det private sfære. Mens det i artikkellem "Fastlåste foreldrekonflikter" beskrives at meklere ønsker å fortsette meklingen og det er store variasjoner i vurderingene som meklerne gjør, om saken ble meldt videre til barnevernet (Heggdalsvik, 2020, ss. 89-90).

I NOU 2017:12 mener utvalget at det *bør* settes inn nye rutiner og handlingsplaner for samarbeid for tjenestetilbud til barn og unge og deres familier. Mens det i NOU 2019:20 beskrives at "den kommunale barneverntjenesten og familievernnet er tjenester som bør ha god kjennskap om hverandres tilbud og kompetanse, og som bør samhandle godt ved behov, både på system-, tjeneste, og brukernivå" (NOU 2019:20, s. 238). Jeg tolker dette som et det er gjennomgående i artiklene at etatene kjenner til hverandre og stoler på den andres kunnskap, men vegrer seg til å henvise med bakgrunn i at de mister familiene og sitter igjen med en usikkerhet.

Som skrevet tidligere er det ikke nevnt direkte samarbeid mellom barnevernet og familievernnet i artiklene som er valgt ut. Dette kan tolkes som et funn i seg selv ettersom beskrivelsene om samarbeid *med* hverandre ikke blir beskrevet. Altså at barnevernet nevner lite om samarbeid *med* familievernnet og omvendt. Begge viser til at de henviser *til* hverandre, men ikke at de samarbeider *med* hverandre (Heggdalsvik, 2020, s. 89; Bertelsen, 2021, s. 281; Jevne & Ulvik, 2012, s. 24). Det kan tolkes som at handlingsrommet og de skjønsmessige vurderingene er forskjellige hos barnevernet og familievernnet. Likevel er erkjennelsen på at problemene er vanskelige å tolke, en felles plattform for å få en større åpenhet i det tverrfaglig arbeidet.

Selv om ingen av artiklene direkte nevner eller sier noe om et samarbeid, kan man tolke det som at samarbeidet mangler eller at det ikke var et fokusområde til forskeren som har foretatt studien. At samarbeid ikke nevnes kan også tolkes som at det ikke ligger føringer eller rutiner

for samarbeid - som igjen kan tolkes som manglende informasjon fra departementer eller usikkerhet i vurderingsarbeidet hos begge etater.

At barnevernet og familievernnet erkjenner at problemene er vanskelige å fortolke er viktig for et tverrfaglig samarbeid. Fauske et.al. skriver at det forutsetter en åpenhet i arbeidet, hvor profesjonene kan utvikle kunnskaper og ferdigheter uten at en part er mer kompetent enn en annen (2019, s. 189). Dette støttes opp fra Kleppe Flackes masteroppgave fra 2005, hvor familievernnet frykter at de havner i skyggen av barnevernet dersom begge etatene skulle blitt slått sammen til én organisasjon, men at familievernnet ønsker å hjelpe barnevernet (Flacké, 2005, s. 71). Slik jeg tolker det kan åpenhet i arbeidet kan skape en usikkerhet rundt hvilken informasjon som kan og skal deles uten eventuelle pålegg fra andre etater som er lovregulert. Barneverntjenesten arbeider etter forvaltningslovens regler og kompenseres med egne særregler for taushetsbelagte opplysninger. Familievernnet arbeider derimot etter helsepersonelloven og kan derfor anses som helsepersonell til tross for at det ikke utdypes eksplisitt i lov om familievernkontor.

Jeg velger å forstå at selv om begge etater skal forhindre at opplysninger ikke blir kjent av andre som ikke har tilknytning til saken, legger ikke taushetsplikten hinder for samarbeid mellom etater og deling av informasjon som er av vesentlig art mellom etatene. I barnevernloven fra 1992 § 6-7, tredje ledd, sier at barnevernet kan gi opplysninger til andre forvaltningsorganer dersom det er nødvendig for å fremme barneverntjenestens oppgaver eller å "forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse". Slik jeg forstår lovverket kan barnevernet eksempelvis dele opplysninger uten hindring av taushetsplikten til politiet, dersom det fremmer barnevernets arbeid. Det skal ikke være mottakerorganet som har gunst i informasjonen. I et slikt eksempel som ovenfor vil det være vesentlig for politiet å få vite det barnevernet vet, for å kunne avklare hva som faktisk har skjedd med barnet, dette er også av interesse for barnevernet som skal vurdere hva som er til barnets beste når opplysninger skal deles (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet). Etter min forståelse er også vurdering om høykonflikt som kan være til fare for barnets liv eller helse, en skjønsmessig vurdering som barnevernet må ta stilling til. Men også hvilke andre instanser det skal henvises til og hvilken informasjon som skal gis videre til andre forvaltningsorganer. Videre i barnevernloven av 1992 § 6-7, tredje ledd, andre setning, kommer det tydelig frem at opplysninger kan gis til andre som arbeider etter helsepersonelloven (Barnevernloven, 1992). Familievernkontoret arbeider etter lov om familievernkontor, hvor blant annet konflikt er

familievernets behandlings- og rådgivningsområde, mens taushetsplikten er etter helsepersonelloven §§ 21 og 23. Helsepersonellovens taushetsplikt § 23, nr. 4, legger heller ikke til hinder for at opplysninger kan gis videre ved tungtveiende grunner taler for det (Helsepersonelloven, 1999). Slik jeg forstå det, arbeider både barneverntjenesten og familievernet med saker som omhandler høykonflikt, som innebærer sensitiv og personlig informasjon. Informasjon blir ikke uten videre delt mellom etatene, sett bort fra pålegg om informasjon fra barnevernet til familievernkontoret, eller ved samtykke fra foreldre til å dele informasjon fra barnevernet til familievernkontoret.

Etter min mening henviser ikke artiklene til utfordringer ved taushetsplikten, noe man kan tolke i flere retninger. For det første virker det ikke som taushetsplikten har vært fokusområde ved forskningen som forfatteren av artiklene har fremmet. Og for det andre fremmer ikke forfatterne av artiklene at informantene selv utdypet hindringer ved taushetsplikten for å kunne utføre eget arbeid eller samarbeid med andre etater.

5.1.3 Foreldrekonflikten tar overhånd

Som beskrevet innledningsvis i dette kapittelet vil det være funn som passer inn i flere kategorier. Eksempelvis vil man her se at konfliktinnholdet i samtalene med foreldrene preger arbeidet, men som også gjør arbeidet vanskelig for saksbehandlerne. Funnene i kategorien *foreldrekonflikten tar overhånd*: Miste fokuset fra barnet, konfliktinnhold, høykonflikt tar fokuset bort fra annen bekymring som vold/rus og barnet får en forverret livssituasjon

Familieveiledere i barnevernet trekker frem det å ha fokus på barnet som viktig. I artikkelen "Å gå i spagaten" tolker jeg forfatterens mening om samme tema på en slik måte; Å ha fokus på barnet begrunnes med at familieveilederne ønsker at barnet skal få en bedre totalsituasjon (Olkowska, et.al., 2020, ss. 284-285). Likevel tolker jeg på en slik måte at familieveileder trekker frem en bekymring for at fokuset på barnet kunne forsvinne og bli underkommunisert ved å arbeide med en av foreldrenes funksjon. Flere av saksbehandlerne var usikre på den informasjonen de fikk fra foreldrene. Sitat fra artikkelen "Grensearbeid" belyser kjernen i usikkerheten: "Det blir på en måte vanskelig å skille ut hva disse foreldrene sier, om det er for å ramme den andre forelderen, eller om det er reelle bekymringer for hvordan barnet har det" (Jevne & Ulvik, 2012, s. 26). Også kontakten med barna kunne saksbehandlerne undre seg over om var sannhet eller manipulasjon.

I artikkelen "Hva karakteriserer vanskelige saker" beskriver Ådnes at selv om saker hos familievernkontoret stort sett dreide seg om saker om fast bosted, samvær og økonomi, var det temaer som vold/trusler, rus og psykiatri som ofte kom opp i konfliktfylte barnefordelingssaker (Ådnes, et.al., 2011, ss. 97-99). Dette vises også igjen i Jevne og Ulviks artikkel "Grensearbeid" hvor man finner utsagn som "Jeg føler meg frustrert, fordi vi blir brukt av foreldrene på en måte" og "Foreldrene kommer ofte med litt sånne vage beskyldninger da. Eller, "far er psykopat" og "mor er psykisk ustabil" (2012, s. 27). I artikkelen "Whose Life is it Anyway" ser vi at innholdet i konflikten kan risikere at vold kan bli tolket som en falsk påstand og at konflikten blir kategorisert som "tradisjonell krangel" og sendt fra barnevernet til familievernkontoret (Bertelsen, 2021, ss. 283-284).

Nordhelle påstår at foreldre som er i konflikt klarer ikke å lytte på hverandre eller forstå hverandre (Nordhelle, 2016, s. 12). Jeg velger å forstå dette på en slik måte at graden og håndteringen av manipulasjon fra den ene kan bidra til kategorisering av høy- eller lavkonflikt.

Hvor det er summen av kriterier og en helhetlig vurdering av dynamikken i samspillet som er avgjørende for om foreldre blir ansett som høykonfliktforeldre eller at det er snakk om en konflikt som er konkret og lett kan la seg løse. Jeg lener meg på Ådnanes artikkel som beskriver at sider ved partene i tillegg til temaer som blant annet samvær, barnets behov og oppdragelse er avgjørende for om det blir inngått en avtale eller ikke (Ådnanes, et.al., 2011, ss. 97-99). Egenskaper ved partene eller diskusjoner om samvær og bosted er konkrete temaer kan gi et inntrykk av at delproblemene kan la seg løse (Fauske, et.al., 2019, s. 188). Mens det på en annen side kan oppleves som et paradoks fordi man ikke kan redusere delene bort fra helheten det sees i sammenheng med (Langsrud, et.al., 2020, s. 115). I Røds artikkel kommer det frem at barn ikke blir hørt eller sett av foreldrene på grunn av konflikten foreldrene står i, som gir signaler om at konfliktens betydning for barnet ikke er nok utredet (Rød, 2010, s. 110). Dette støttes av Nordhelle som skriver at dersom en forelder er mer opptatt av å straffe den andre enn å ta vare på barnet, må man være på vakt om personen er egnet som omsorgsperson. Både dersom personen er midlertidig dårlig egnet og dersom personligheten gjør det lite egnet til omsorg for barn (Nordhelle, 2016, s. 115). Tvert i mot kommer det frem Sudland & Neumanns artikkel at barnevernsarbeidere beskriver at til tross for konflikten ble foreldrene vurdert til å kunne gi barna god nok omsorg hver for seg (Sudland & Neumann, 2021, s. 146). Samtidig er høykonfliktsituasjoner påvirkning på barnets omsorgssituasjon ofte uoversiktelige og krevende å kartlegge for barnevernet (Moe & Gotvassli, 2019, s. 199)

Jeg velger å forstå at barn i stor grad er lojale mot sine foreldre, dette styrkes i uttalelser fra barnevernet hvor de finner det vanskelig å stole på det barn forteller fordi barnet kan ha blitt instruert i forkant av barnesamtalen (Sudland & Neumann, 2021, s. 145). Jeg velger å tolke dette slik at det på en side skal barn kunne ytre sin mening etter barnevernloven, mens det på en annen side sås tvil om det barnet forteller er sant eller ekte. Dette kan overføres videre til utfordringene familievernnet har med å snakke med barn, ettersom familievernnet trenger samtykke fra foreldrene for å kunne igangsette barnesamtaler (Familievernkontorloven, §6, andre avsnitt). I dette mener jeg at utfordringene er de samme, at barnet kan bli instruert og ledet i forkant av barnesamtalen i spørsmål om bosted og samvær, men også om innhold og alvorlighet i konflikten. Likevel finner man det i både barnevernloven (§ 1-6) og familievernkontorloven (§ 6) at barnets modenhet og alder skal vektlegges i samtaler med barnet. Til tross for dette viser det seg at flere av barna i undersøkelsen til Per Arne Rød (2010, s. 100) ikke visste at barnevernet var påkoblet familien. I Røds artikkel kommer det frem at barna har opplevd krenkelser som barnevernet ellers ville vurdert om omsorgskompetansen er

god nok (Rød, 2010, s. 107). På bakgrunn av dette kan man tenke seg til at foreldrene både forsøker å beskytte barnet mot ytterligere belastninger, ved å unngå å fortelle barna at barnevernet er påkoblet, men også at foreldrene bruker barnet i egen maktkamp i konflikten og legger føringer på hva barnet kan si til familievernkontoret og barnevernet. Barna som lever i konflikten, opplevde å få livssituasjonen sin forverret og noen grudde seg til samvær. Noen barn fortalte at det i tiden rundt og etter samlivsbruddet at barnet manglet utviklingsstøtte (Rød, 2010, s. 103). Omsorgsbasen ble ikke en konfliktfri sone og barnet blir satt i en lojalitetskonflikt fordi barnet blir fortalt en ting i bostedshjemmet og en annen ting i samvæershjemmet. Foreldrene mister fokuset på barnet og barnet opplever at merkedager som bursdager, jul og konfirmasjon blir feiret med bare den ene forelderens familie (Rød, 2010, s. 100). Dette tolker jeg som om foreldrene ikke evner å sette til side uenigheter og konflikt og sette barnet i sentrum, særlig i slike sammenkomster som handler om barnet. Rød beskriver videre at barn opplevde å ikke bli tatt på alvor av rettsapparatet med alvorlige bekymringer om seksuelle overgrep og andre barn opplevde at konflikten mellom foreldrene var til hinder for det samværet barnet ønsket (Rød, 2010, ss. 103-104).

Tingrettsdommer Julsrud argumenterer for en sammenslåing av saker etter barneloven og barnevernloven for å skåne barnet mest mulig, men understreker samtidig at det er utfordrende når man skal se på ankemuligheter og at barnevernet blir trukket inn konflikten og kan skape større motsetninger til foreldrene (Julsrud, 2013, s. 410). Å skåne barnet i dette henseende vil si at barnet blir skånet fra å måtte snakke med omfattende antall personer som skal vurdere barnets omsorgssituasjon og bosted ved uenighet mellom foreldre og uenighet mellom foreldre og barnevern. Dette kan tolkes som tilsvarende gråsonearbeid som barnevernet arbeider i, ved at barnevernet ikke kan gjøre vurderinger ut fra barneloven, men kan gi råd til bostedsforelder dersom funn i undersøkelse viser at samværsforelder ikke er egnet (Sudland & Neumann, 2021, ss. 138-139).

Jeg vurderer dette som at konflikten tar overhånd for alle parter. I artikkelen "Grensearbeid" skrives det at barnevernet kommer med uttalelser om at de opplever at foreldrekonflikten er dominerende i møte med foreldrene og at hverken foreldre eller saksbehandlere fikk fokusert på barnet (Jevne & Ulvik, 2012, ss. 26-27). Forfatteren skriver også at andre saksbehandlere uttrykker at de legger større vekt på å snakke med barna og fokusere på hvordan barnet opplevde situasjonen. Mens en tredje gruppe saksbehandlere var usikre på om de kunne stole på det barnet fortalte eller om barnet var manipulert av foreldrene (Jevne & Ulvik, 2012, s.

27). Noen saksbehandlere forteller at de lar foreldrene "blåse ut", i håp om at de kan få foreldrenes oppmerksomhet over på barnets perspektiv. Jeg velger å forstå dette på en slik måte at barnevernet ikke kommer i posisjon til å få snakke med barnet på grunn av konflikten. Dette på grunn av at konflikten "tar hele rommet" og foreldrene ikke er i stand til å møte barnets behov i denne settingen. Derimot har barnevernet en plikt til å snakke med barnet i motsetning til familievernkontoret. For at barnet skal bli hørt i mekling hos familievernkontoret, må foreldrene samtykke, som i seg selv er en motsigelse til barnekomiteen som har avklart at barn har rett til å bli hørt – også i mekling (Strandbu, et.al., 2016, s. 384). Slik jeg forstår dette selv om det er ulik praksis på hvilken grad familievernet snakker med barn i mekling, er det ikke alle barn som har behov for å snakke med en mekler, men det er kanskje de barna som opplever høykonflikt som kan ha størst utbytte av å være involvert i meklingsprosessen. I 2015 varierte barnesamtaler i mekling fra 1% til 23% ved landets 42 meklingskontor (Strandbu, et.al., 2016, ss. 383-384). Vi ser i NOU (2019:20, s. 239) at utvalget mener at familievernet skal ha et større barneperspektiv og legge mer til rette for at familievernet skal inkludere barnet gjennom samtaler uten at foreldrene trenger å samtykke. Dette har tidligere ligget på barnevernets arena. Utvalget mener også at det skal lovfestes at barnets beste skal synliggjøres og være et grunnleggende hensyn i familievernets arbeid. Likevel ser vi i Ådnes artikkel at det ble gitt færre samtykker fra foreldre til familievernkontor for å kunne snakke med barn i høykonfliktsakene (Ådnes, et.al., 2011, s. 108). Hvordan foreldrene tenker angående færre samtykker i høykonfliktsaker, kommer ikke frem, men det kan settes i sammenheng med erfaringene fra barnevernet. Erfaringene viser at saksbehandlere føler seg brukt av foreldre og at foreldrene kommer med beskyldninger mot hverandre (Jevne & Ulvik, 2012, s. 27). Ser jeg på artikkelen til Rød (2010, s.107) forteller barn at de voksne var utilgjengelige for dem og at konflikten mellom foreldrene gjorde det vanskelig å ha kontakt med samværsforeldren. Foreldrenes utilgjengelig var i form av at foreldrene var lite sensible for barnas spørsmål og ønsker. Jeg velger å forstå at dette gjenspeiler relasjonen mellom barn og foreldre. Hvordan skal barnet få uttrykket seg dersom barnevernet ikke snakker med de flere ganger og har tillitt til det barnet forteller? Og hvordan skal barnet kunne få kommet med sine ønsker dersom det er så liten andel av familievernet som snakker med barn? I dette legger jeg at det bør komme tydeligere frem at barnet blir hørt, trodd og at det som blir sagt tillegges vekt av de som snakker med barnet.

Temaet om utilgjengelige foreldre tar oss videre til barnets tilknytning og hvordan tilknytningen fungerer mellom barn og foreldre, men også hvordan tilknytningen kan skades

av foreldrenes konflikt. Tilknytningen er medfødt og grunnleggende for å sikre barnet trygghet og overlevelse (Brandtzæg, et.al., 2021, s. 1). Nordhelle viser også til en tilknytning som et grunnleggende fundament for utvikling, hun hevder at også barnets følelsesmessige og sosiale evner utvikles positivt dersom barnet blir møtt av voksne som er sensitive på barnets behov, noe som kan være utfordrende dersom foreldrene er i høykonflikt. Dersom foreldrene står i en høykonflikt, vil det kreve stor mengde mental kapasitet at man ikke har mulighet til å tenke på andres perspektiver (Nordhelle, 2016, s. 10). Konflikten mellom foreldrene gjør at de i mindre grad er tilgjengelig emosjonelt for barna, som kan lede til dårlig samspill og øke risikoen for psykiske problemer for barnet, ved at tilknytningen kan bli skadet (Folkehelseinstituttet, 2012, s. 28; Brandtzæg, et.al., 2021, s. 5). Høykonflikten mellom foreldrene kan også ha betydning for barnets tilpasningsevner og barnets egen evne til emosjonsregulering.

6. Avslutning og videre forskning

Denne oppgaven har hatt som formål å forske på hvordan barnevernet og familievernnet samarbeider når det er snakk om høykonfliktforeldre. I oppstarten av denne oppgaven var intensjonen å fokusere på samarbeid mellom barnevernet og familievernnet. Underveis i leting etter datamateriale som jeg skulle legge til grunn for denne oppgaven, ble det tydelig for meg at høykonfliktforeldre var et komplekst felt å arbeide i. Desto mer jeg leste ulike artikler og bøker, jo mer undret jeg meg over hvem som arbeider med foreldre som er i høykonflikt. Hvem har det overordnede ansvaret for at barn skal bli minst mulig skadelidende for foreldrenes konflikt? Ut fra de spørsmålene jeg stilte meg, ble tema for oppgaven og problemstillingen til:

Hvorfor er det så vanskelig å samarbeide? Hvem skal arbeide med foreldre i høykonflikt?

Forskningsspørsmålene som fulgte problemstillingen, var:

- Hvordan blir barn(a) ivaretatt av instansene?
- Hvordan fremstiller dokumentene samarbeidet mellom barnevernet og familievernnet?
- Hvordan beskrives barnevernets og familievernets arbeid med foreldre i høykonflikt?

Oppgaven har vært fokusert på samarbeidet mellom barnevern og familievern, noe artiklene ikke har vært bidragsgivende til, og som er utdypet tidligere i oppgaven. Derimot har jeg gjennom oppgaven oppdaget en maktesløshet i barnevernets arbeid og et kompleksitetsaspekt hos begge etater jeg ikke var forberedt på å finne. Gjennom artiklene i oppgaven har jeg forsøkt å omfavne et helhetsbilde av samarbeidet mellom barnevernet og familievernnet ved hjelp av perspektiver fra begge etater, foreldre og gjennom barneperspektivet.

Denne oppgaven har bidratt til økt kunnskapsgrunnlag som er faglig relevant, som har vært ønsket og etterspurt i NOU og i tidligere artikler som har omhandlet barnevern og/eller familievern. Kompleksiteten i arbeidet med foreldre i høykonflikt er et faglig relevant og forskningen er derfor samfunnsrelevant.

Funnene peker samlet på at det er nødvendig med bedre rolleavklaring på systemnivå. Funnene har vist at det er et manglende samarbeid mellom barnevernet og familievernnet. Temaene belyser til dels at det er rom for å utnytte hverandres fagområder gjennom et samarbeid. Temaene reflekterer også kompleksiteten i arbeidet, usikkerheten i vurderingene og begrensninger i saksbehandlers handlingsrom. Dette gjelder både sakens egenart, handlingsrom og skjønsmessige vurderinger og når foreldrekonflikten tar overhånd. Funnene i noen artikler gjenspeilet seg i andre artikler, hvor systematiseringen av funnene ble en utfordring, fordi det var gråsoner av de ulike kategoriene og det er flere underkategorier som er gjentakende i flere hovedkategorier. Videre vil jeg vise til funnene fra artiklene ut fra forskningsspørsmålene.

6.1 Hvordan blir barn(a) ivaretatt av instansene?

Familievernnet ha samtykke fra foreldrene til å kunne snakke med barnet, mens foreldrene ikke kan motsette seg barnesamtaler i regi av barnevernet. Etter min analyse av artiklene kan man ikke mene at barn i dag blir mer trodd enn før da artiklene over en lengre tidsperiode viser at barn ikke blir trodd eller at det sås tvil om barnets forklaringer.

I Per Arne Røds artikkel er det brukt datamateriale fra 2008 (Rød, 2010, s. 93). I Røds artikkel kommer det frem en uttalelse hvor et barn hadde fortalt om overgrep fra sin far både til dommer og tre sakkyndige, men likevel måtte gjennomføre overnattingssamvær hos sin far (Rød, 2010, s. 103 & 108). Over en periode på 13 år, fra Røds artikkel i 2010 til Sudland & Neumanns artikkel fra 2021 kan vi se at saksbehandlere i barnevernet fortsatt var usikre på om de kunne stole på barnas fortellinger, eller om barna blir manipulert av en eller begge foreldrene (Rød, 2010, 103 & 108; Jevne & Ulvik, 2012, ss. 26-27; Sudland & Neumann, 2021, s. 145).

I samme periode vises det også at selv om domstolen hadde gitt bostedsforelder ansvaret, opplevde flere av barna at de fortsatt var utsatt for krenkelser av en eller begge foreldrene og omsorgsbehov som ikke ble dekket (Rød, 2010, s. 107). Hvorpå barnevernet, selv etter 13 år, finner det utfordrende å arbeide med saker som kommer fra domstolen, fordi det innebærer en full undersøkelse før det kan settes inn tiltak (Bertelsen, 2021, s. 283). Om det utfordrende arbeidet kan settes i sammenheng med barnevernets begrensede handlingsrom, at

saksbehandlingen er preget av avmakt eller om mandat og handlingsplaner er for utydelig, da det ikke blir eksplisitt beskrevet i artikkelen til Bertelsen.

Man kan ikke si at barn(a) blir ivaretatt av barnevernet i saksbehandlingen når saksbehandlere selv uttaler at de ikke klarer å holde fokus på barnet fordi foreldrene "bruker opp" barnevernets tid (Jevne & Ulvik, 2012, s. 27). I ettertid av Jevne og Ulviks artikkel fra 2012, ble det i 2018 lagt til i Barnevernloven § 6-3a at det skal fremkomme i barnevernets dokumentasjon "hva som er barnets synspunkt, og hvilken vekt barnets mening er tillagt".

6.2 Hvordan fremstiller dokumentene samarbeidet mellom barnevernet og familievern?

Innledningsvis i kapittel 1 om familievernkontoret viste jeg til at det ikke var lovfestet samarbeidsplikt for familievernkontoret før endring av loven i Stortingets møte 02. juni 2021. I tillegg har jeg ikke sammenligningsgrunnlag til å vurdere hvordan familievernkontoret samarbeider med andre instanser etter lovendringen, fordi den ikke er tatt i bruk. Derfor har jeg i denne oppgaven forholdt meg til lovverket før endringene i Lov om familievernkontor trer i kraft 01.08.22 (Lovvedtak 143, 2021, s. 2).

Det er ingen av artiklene som beskriver et direkte samarbeid mellom barnevernet eller familievern i enkeltsaker. Derimot beskrives det henvisninger og ulike vurderinger som gjøres opp mot meldeplikten. Barnevernet forteller i artikkelen "For det er jo alvorlige saker" at de åpner undersøkelse når de mottar bekymringsmeldinger som handler om høykonflikt, og at de samler inn informasjon fra andre instanser for å kartlegge barnets situasjon (Sudland & Neumann, 2021, s. 143). Videre i samme artikkel uttrykker barnevernet at de sjelden får bekymringsmelding eller informasjon fra familievernkontoret, til tross for at det kan virke som om flertallet av foreldrene har vært hos familievernkontoret flere ganger (Sudland & Neumann, 2021, s. 144).

6.3 Hvordan beskrives barnevernets og familievernets arbeid med foreldrekonflikt?

I denne oppgaven har jeg vært opptatt av å få frem beskrivelsene av hvordan etatene arbeider med konfliktsaker. I kapittel 5, funn og diskusjon trakk jeg frem nøkkelord i kolonnen om sakens egenart som kan tolkes som beskrivende for barnevernets og familievernets arbeid med foreldrekonflikt.

Barnevernet og familievernet trekker selv frem at arbeid med foreldrekonflikter er usikre vurderinger, krevende, vanskelig og mye arbeid. Slik vi så i funn og diskusjon blir konflikten mellom foreldrene så altoppslukende at den tar overhånd for det arbeidet som barnevernet og familievernet skal gjøre.

Grensene mellom barneloven og barnevernsloven er ikke entydig og må vurderes av hver saksbehandler, men foreldrekonflikter ble ikke ansett som barnevernets ansvar, men henvises til familievernkantoret (Jevne & Ulvik, 2012, s. 24). Vurderingsarbeidet rundt barnets situasjon ble vanskelig for barnevernet, fordi foreldrene brukte opp tiden til saksbehandler i barnevernet ved å ringe, sende meldinger og mailer, enten selv eller via advokat (Sudland & Neumann, 2021, s. 144). Det var også vanskelig å skille det foreldrene kom med av informasjon fordi barnevernet ble usikre om informasjonen var reelle bekymringer eller om informasjonen var for å ramme den andre forelderen (Jevne & Ulvik, 2012, s. 26). Også i de sakene hvor barnevernet vurderer å sette inn tvangsvedtak dersom foreldrene ikke roet ned konflikten, eller hvor barnevernet skulle bygge argumenter for å plassere et barn utenfor hjemmet, var barnevernet usikre i sine vurderinger (Sudland & Neumann, 2021, ss. 147-148).

Organisering av arbeidet ble av familieveiledere i barnevernet, knyttet til å arbeide på bestilling. Med å arbeide på bestilling mener forfatteren at familieveileder har fått en bestilling fra barnevernet på hva det skal arbeides med. Utfordringen med å arbeide på bestilling var at saksbehandler hadde definert rammene for arbeidet som familieveileder skulle gjennomføre (Olkowska, et.al., 2020, s. 281). At saksbehandler forholdt seg nøytral til saken og ovenfor foreldrene ble trukket frem som viktig. At familieveileder var opptatt av at foreldrene har egne virkelighetsoppfatninger og at de selv ikke skulle ta parti med en av foreldrene, men i stede kunne familieveileder stille spørsmål fra systemisk familierapi for å beholde nøytraliteten (Olkowska, et.al., 2020, s. 283).

Foreldrekonflikter kan også bevege noe i den enkelte saksbehandler, som gjør at saksbehandler kan føle seg utrygg i arbeidet. Beskrivelser som kan skape trygge rammer er å ikke ha samtaler sent på dagen i de sakene man vet er krevende å stå i, passe på at det er andre på kontorene for ens egen sikkerhet, men også det å være flere i samtalen kunne skape trygghet (Olkowska, et.al., 2020, ss. 286-287). Tidsbruken av flere meklingstimer ble ansett som lav i barnefordelingssaker og har gått ned siden sist evaluering av mekling (Ådnanes, et.al.2011, s. 100). Dette settes i sammenheng med at det er én time obligatorisk mekling og at timer utover dette er frivillig. Meklerne beskriver at det hadde vært foreldsaktig med flere meklingstimer, men at de må drive innsalg av flere meklingstimer for at en avtale skal være til det beste for barnet (Ådnanes, et.al., 2011, ss. 103-104). Innholdet i meklingen ble beskrevet som informasjon fordi store deler av meklingstimen ble brukt på å informere foreldre om lover og regler.

6.4 Hvem skal arbeide med høykonfliktsakene?

Slik vi har sett gjennom denne oppgaven er det fortsatt ikke entydig hvem som skal arbeide med foreldrekonflikter. I NOU 2019:20 har utvalget blitt bedt om å vurdere samarbeidet mellom familievernnet og andre tjenester (NOU 2019:20, 2019, s. 238). Utvalget peker blant annet på at det er utfordrende med samarbeid når ingen etater har det overordnede samordningsansvar. Utvalget beskriver også at det foreligger potensiale til å kunne samarbeide i større grad gjennom en praktisk samhandling som vil gi økt tillit og forståelse mellom de enkelte tjenestene.

Barnevernet forteller at gråsonearbeidet mellom barneloven og barnevernloven er vanskelig å skille, fordi konfliktsaker ikke nødvendigvis er rene barnevernssaker. Barnevernet kobler seg på dersom de får bekymringsmelding og vurderer at meldingen skal videre til undersøkelse.

Familievernkontoret blir kontaktet av foreldre ved behov for mekling eller som en henvisning fra barnevernet. Begge etater arbeider med foreldre i høykonflikt, men etatene samarbeider ikke om de samme foreldrene. Kompleksiteten i sakene og usikkerheten rundt saksbehandlingen preger hvilke instanser som arbeider med foreldre i høykonflikt.

Kompleksiteten i konflikten som tar overhånd, kan skygge for hvordan barnet kan bli ivaretatt, og kompleksiteten i handlingsrommet og sakens egenart kan skygge for etatens samarbeid og for hvordan etaten arbeider med foreldre i høykonflikt. Fagfolkene som arbeider med foreldre i høykonflikt står i en slik posisjon at de må håndtere både kompleksiteten på et systemnivå og i sakenes natur.

Gjennom oppgaven har jeg vist til at begge etater arbeider med foreldre i høykonflikt, men at de ikke nødvendigvis samarbeider utover å henvise til hverandre. Usikkerheten i vurderingene og i arbeidet med høykonflikt, kan man risikere at høykonflikten kan skyggelegge for andre bekymringer, og bidra til økt risiko for at barn og foreldre ikke får rett hjelp til rett tid. Etter denne studien mener jeg at det er en nødvendighet for rolleavklaring over hvem og hvordan det skal arbeides med foreldre i høykonflikt, eller om barnevernet og familievernnet kan samarbeide i de sakene som omhandler foreldre i høykonflikt.

6.5 Videre forskning

Gjennom oppgaven har jeg tydeliggjort at både barn og foreldre havner mellom flere stoler ved vurdering og behandling av høykonflikt, og at temaer som vold, rus og overgrep kan stå i fare for å komme i skyggen av konflikten uten at noen finner ut av det. Uansett hvem som skal arbeide med foreldre som er i høykonflikt, er det særs viktig at barnet er ivaretatt og ikke minst at barnet blir trodd. Det er en utfordring for samfunnet at det er mangler på samarbeidet mellom etatene, og at det fortsatt er henvisninger frem og tilbake uten at konflikten i særlig grad går ned. Jeg vil påstå at det også vil være en samfunnsutfordring over tid at det ikke er tydeligere samarbeid mellom etatene, da høykonfliktforeldre er komplekse saker og krever enorme personlige og offentlige ressurser.

At barnevernet og familievernnet skal ta konflikt på alvor, er lovregulert i hvert respektive lovverk, henholdsvis Barnevernloven og Familievernkontorloven. I arbeidet ligger det taushetsplikt som ikke kan brytes mellom etatene, bortsett fra når barnevernet sender anmodning om opplysninger. Kan det tenkes at NOUer, kunnskapsrapporter og lovverket kan åpne for direkte samarbeid mellom etatene, slik at begge etater kan kombinere sine kunnskaper og faglige ekspertiser? Som et forslag til arbeidsmetode for et tydeligere samarbeid mellom

etatene, kan man, dersom det er rom for det i lovgivningen, retningslinjer eller andre rutiner, åpne for et direkte samarbeid mellom barnevernet og familievernnet ved saker som omhandler høykonfliktforeldre. Slik jeg ser det kan det være interessant dersom en høykonfliktsak kommer inn til barnevernet eller familievernnet, at begge etater møter sammen med foreldrene i et oppstartsmøte. Samarbeid vil her være på et organisasjons- og profesjonsnivå, hvor barnevernet og familievernnet arbeider ut fra et felles mandat. Ved at begge etatene møter foreldrene sammen, ser jeg for meg at barnevernet med sin ekspertise kan ivareta barnet og kan undersøke barnets omsorgssituasjon, parallelt som familievernkontoret kan bruke sin fagekspertise på konflikthåndtering mellom foreldrene. Ved et slikt samarbeid ser jeg for meg at begge etater sammen kan ramme inn foreldrene slik at de ikke blir kasteballer mellom barnevernet og familievernnet.

Dersom en slik arbeidsmetode kan prøves ut, kan det være interessant for videre forskning å evaluere metoden etter noen år hvordan en slik samarbeidsmetode kan påvirke hvordan etatene samarbeider i saker med foreldre i høykonflikt. Det kan også være relevant å forske videre på om en slik metode kan bidra til forebygging av konfliktens negative innvirkninger på barn, og hvilke erfaringer foreldrene får ved en slik metode.

7. Litteratur

Antonovsky, A. (2018). *Helsens mysterium. Den salutogene modellen*. Oslo: Gyldendal.

Asdal, K., & Reinertsen, H. (2020). *Hvordan gjøre dokumentanalyse. En praksisorientert metode*. Cappelen Damm Akademisk.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2013). Forholdet mellom barnevernloven og barneloven. *Forholdet mellom barnevernloven og barneloven. Barneverntjenstens rolle der foreldrenes konflikter går ut over barnets omsorgssituasjon*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.d.). *Barnevernsreformen - en oppvekstreform*. Hentet fra <https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/lovendringer-som-er-relevante-for-barnevernsreformen/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.d.). Saksbehandlingsrundskrivet. <https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/saksbehandlingsrundskrivet/>.

Barneloven. (1982). Lov om barn og foreldre (LOV-1981-04-08-7). <https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7>.

Barnevernloven. (1992). Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100). <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>.

Bertelsen, B. (2021, mars 10). Whose Life is it Anyway? Exploring the Social Relations in High-Conflict Divorce Cases in Southern Norway. *Contemporary Family Therapy*, ss. 276-289.

Brandtzæg, I., Torsteinson, S., & Øiestad, G. (2021, august 17). Hva er tilknytning? *Norsk Psykologiforening*, ss. 1-10.

Bratberg, Ø. (2019). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Cappelen Damm Akademisk.

Bufdir. (2019, februar 26). *Krangling og konflikter - en vanlig utfordring i samlivet*. Hentet fra

https://bufdir.no/Foreldrehverdag/Samliv_og_familie/Krangling_og_konflikter_en_vanlig_utfordring_i_samlivet/

Bufdir. (2019). *Samarbeid til barn og unges beste*. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Dalland, O. (2018). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.

Ekteskapsloven. (1993). Lom om ekteskap (LOV-1991-07-04-47).

<https://lovdata.no/lov/1991-07-04-47>.

Familievernkontorloven. (1997). Lov om familievernkontorer (LOV-1997-06-19-62).

<https://lovdata.no/lov/1997-06-19-62>.

Fauske, H., Lichtwarck, W., Bennin, C., & Buer, B. A. (2019). Tverrfaglig samarbeid i barnevernets beslutningsprosess. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan, *Beslutninger i barnvernet* (ss. 178-194). Oslo: Universitetsforlaget.

Flacké, A. K. (2005). Samarbeid på tvers eller tverke?: om samarbeid mellom barnevern og familievern i familiar der foreldra er i alvorleg og lanverig konflikt om barn. ss. 1-86.

Folkehelseinstituttet. (2012). *Foreldrekonflikt, samlivsbrudd og mekling: Konsekvenser for barn og unge*. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Folkehelseinstituttet. (2015). *Foreldrekonflikt; identifisering av konfliktnivåer, sentrale kjennetegn og risikofaktorer hos høykonfliktpar*. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Forvaltningsloven. (1967). Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (LOV-1967-02-10). <https://lovdata.no/lov/1967-02-10>.

Høgskolen i Innlandet. (u.d.). *Inn.no*. Hentet fra Publisering av studentoppgaver:

<https://www.inn.no/bibliotek/oppgaveskriving/publisering-av-studentoppgaver/>

Heggdalsvik, I. K. (2020). Fastlåste foreldrekonflikter. En analyse av familierapeuters skjønnsutøvelse i saker med høy konflikt. *Fokus på familien*, ss. 74-94.

Helsepersonelloven. (1999). Lov om helsepersonell (LOV- 1999-07-02-64).

<https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>.

-
- Jacobsen, D. (2018). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Cappelen damm akademisk.
- Jevne, K. S., & Ulvik, O. S. (2012). Grensearbeid: Barnevernets møte med foreldrekonfliktsaker. *Fontene forskning*, ss. 18-32.
- Julsrud, Å. (2013). Behov for en samkjørt behandling av barnevernsaker og barnefordelingssaker. *Lov og rett*, ss. 406-416.
- Kojan, B. H., & Christiansen, Ø. (2019). Å fatte beslutninger i barnevernet. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan, *Beslutninger i barnevernet* (ss. 19-33). Oslo: Universitetsforlaget.
- Langsrud, E., Lichtwarck, W., & Fauske, H. (2020). Barneverntjenestens problemfragmentering i lys av kompleksesteori: En lineær problemløsningsstrategi innenfor et ikke-lineært system? *Tidsskrift for velferdsforskning*, ss. 113-125.
- Lovvedtak 143. (2021). Hentet fra: <https://lovdata.no/LTI/lov/2021-06-11-78>.
- Moe, T., & Gotvassli, K.-Å. (2019). Ledelse og beslutningspraksis. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan, *Beslutninger i barnevernet* (ss. 195-213). Oslo: Universitetsforlaget.
- NAOB. (u.d.). *Det Norske Akademiske Ordbok*. Hentet fra normativ: <https://naob.no/ordbok/normativ>
- Nordby, H. (2017). *Konflikthåndtering for ledere*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nordhelle, G. (2016). *Høykonflikt. Utvidet forståelse og håndtering via mekling*. Universitetsforlaget.
- NOU 2016:16. (2016). *Ny Barnevernslov. Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse*. Barne- og likestillingsdepartementet.
- NOU 2017:12. (2017). *Svikt og svik. Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Barne- og likestillingsdepartementet.
- NOU 2019:20. (2019). *En styrket familietjeneste — En gjennomgang av familieverntjenesten*. Barne- og familiedepartementet.

-
- Ofstad, K., & Skar, R. (2015). *Barnevernloven med kommentarer*. Gyldendal Juridisk.
- Olkowska, A., Pacuka, A., & Jevne, K. S. (2020, 04 04). "Å gå i spagaten". Familieveileders erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter i barneverntjenesten. *Fokus på familien*, ss. 272-297.
- Postholm, M. (2017). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kausstudier*. Universitetsforlaget.
- Rød, P. A. (2010). Konfliktfylt barnefordeling - arena for barnevernet? *Fokus på familien*, ss. 92-114.
- Statistisk sentralbyrå. (u.d.). *Familievern*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/10522/tableViewLayout1/>
- Store Norske leksikon. (2020, juli 15). *Komplisere*. Hentet fra <https://snl.no/komplisere>
- Strandbu, A., Thørnblad, R., & Handegård, B. H. (2016). Involvering av barn i foreldremekling. Barns erfaringer fra meklinger ved varierende konfliktnivå og problembelastning. *Familierett, arberett og barnevernrettslige spørsmål*, ss. 360-385.
- Sudland, C., & Neumann, C. B. (2021, Februar 05). "For det er jo alvorlige saker" - barnevernets møte med fastlåste foreldrekonflikter. *Norges barnevern*, ss. 136-152.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder*. Fagbokforlaget.
- Thuen, F. (2004). *Livet som deltidsforeldre*. Fagbokforlaget.
- Tjersland, O. A., & Gulbrandsen, W. (2010, august 05). Mekling ved samlivsbrudd: oversikt over modeller og ideologi. *Psykologitidsskriftet*.
- Ådnanes, M., Haugen, G. M., Jensberg, H., Husum, T. L., & Rantalaiho, M. (2011). Hva karakteriserer vanskelige saker i foreldremekling, og er meklingsordningen godt nok tilpasset? *Fokus på familien*, ss. 86-115.

8. Vedlegg

8.1 Oversikt over alle leste dokumenter

År	Forfatter	Tittel	Metode	Problemstilling
2005	Astrid Kleppe Flacke (Masteroppgave)	Samarbeid på tvers eller tverke?: om samarbeid mellom barnevern og familievern i familier der foreldre er i alvorleg og langvarig konflikt om barn	Kvalitative intervju	Samarbeid mellom barnevern og familievern der foreldrene er i alvorlig og langvarig konflikt.
2020	Inger Kristin Heggedalsvik (Vitenskapelig publikasjon)	Fastlåste foreldrekonflikter	Vignettstudie	Utforsker hvordan familierapeuter vurderer to barns omsorgssituasjon i en familie der konfliktnivået mellom foreldrene er antatt å være så høyt at det kan utgjøre en risiko for barnas omsorgssituasjon.
2020	Alicja Olkowska, Amela Pacuka, Kari Sjøhelle Jevne (Vitenskapelig publikasjon)	"Å gå i spagaten". Familieveilederes erfaringer og utfordringer i arbeid med foreldrekonflikter i barneverntjenesten	Fokusgruppe-intervju	Familieveiledere sitt arbeid med familier i konflikt mellom foreldre etter samlivsbrudd og hvilke utfordringer familieveileder møter i arbeidet.
2021	Astrid Kleppe Flackè & Inger Oterholm (Vitenskapelig publikasjon)	Terapeuterfaringer med familieråd i saker med høyt konfliktnivå i familievernet	Reanalyse av intervju	Terapeuters erfaring ved bruk av familieråd i høykonfliktsaker i familievernet.
2016	Astrid Strandbu, Renee Thørnblad & Bjørn Helge Handegård (Fagfellevurdert artikkel)	Involvering av barn i foreldremekling	Kvantitativ, både barn og voksne har svart.	Meklingsmodellen Barn i mekling (BIM) og barns erfaringer fra meklinger med ulike konfliktnivå og problembelastning.

År	Forfatter	Tittel	Metode	Problemstilling
2008	Per Arne Rød, Tor-Johan Ekeland & Frode Thuen	Barns erfaringer med konfliktfylte samlivsbrudd: Problemforståelse og følelsesmessige reaksjoner	Intervju med barnet etter intervju med bostedsforeld er.	Barns erfaringer av foreldrenes konflikter og belyse hvordan barna forstod og fortolket konflikten
2010	Per Arne Rød (Fagfelle­vurdert artikkel)	Konfliktfylt barnefordeling – arena for barnevernet	Intervju med barnet etter intervju med bostedsforeld er.	Barns omsorgssituasjon i barnefordelingsaker.
2013	Wenke Gulbrandsen (Fagartikkel, psykologtidsskrift)	Foreldrekonflikter etter samlivsbrudd: En analyse av samspill og kilder til det fastlåsende	Dokument- analyse	Mekling som identifiserer forhold som kan ligge bak konflikt.
2016	Ragnhild Kvame (Masteroppgave)	Om dere vil høre hvordan jeg har det?	Litteratur- studie	Barns opplevelse av alvorlige foreldrekonflikter og hva som kan bidra til å dempe deres vansker
2018	Britt Mari Sægrov (Masteroppgave)	Konfliktkaosaker i en barnevernkontekst	Kvalitativt Forsknings- intervju	Hvordan opplever kommunalt ansatte barnevernsarbeidere møtet med familier hvor foreldrene er i høykonflikt?
2005	Berit Brandth, Brita Bungum & Elin Kvande (red.)	Valgfrihetens tid	Kvalitative Forsknings- intervjuer	Hvordan bruken av omsorgsordninger siles gjennom det arbeidslivet foreldrene deltar i.
2010	Odd Arne Tjersland & Wenke Gulbrandsen (Fagartikkel, psykologtidsskrift)	Mekling ved samlivsbrudd: oversikt over modeller og ideologi	Kan virke som Litteratur- gjennomgang	Hvordan begrepet mekling i dag kan gis et innhold som ivaretar den utviklingen som har skjedd. Avgrensninger av mekling, både til terapi og sosial kontroll, blir også diskutert.
År	Forfatter	Tittel	Metode	
2013	Wenke Gulbrandsen & Odd Arne Tjersland	Hvordan virker obligatorisk foreldremekling ved store konflikter?	Naturalistisk studie (følger forløpet)	Fikk den gruppen som hadde størst vansker hjelp gjennom den obligatoriske meklingen?

	(Fagartikkel, tidsskrift for velferdsforskning)			(Beskriver også behovet for økt tverretattlig samarbeid) →
2011	Marian Adnanes, Gry Mette D. Haugen, Heidi Jensberg, Tonje Lossius Husum & Minna Rantalaiho (Fagfellevurdert artikkel)	Hva karakteriserer vanskelige saker i foreldremekling, og er meklingsordningen godt nok tilpasset?	Tverrsnittstudie	I hvilken grad dagens meklingsordning er innrettet mot saker der foreldre har høy konflikt og problemer med å oppnå enighet. (Også i denne artikkelen blir barnets beste nevnt ved at avtalen som foreldrene inngår ikke å legge til rette for barnets beste) →
2007	Per Midtstigen & Geir Vik	«... oss står attilksom i eit annaland» Dialog med barn når foreldrene er i konflikt.	Kvalitativ, samtale med foreldre og/eller barna. Observasjon gjennom et enveisspeil.	Ingen tydelig problemstilling, men antyder til at det handler om hvordan barnet har det når de voksne er i konflikt.
2019	Bufdir (Rapport)	Samarbeid til barn og unges beste.	Forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og brukerkunnskap.	Kartlegge hvordan gjeldende regelverk for roller, ansvar og samarbeid forsås og etterlevs, herunder hva som oppfattes som gråsoner og samarbeidsområder for sektorene.
År	Forfatter	Tittel	Metode	Problemstilling
2012	Folkehelseinstituttet (Rapport)	Foreldrekonflikt, samlivsbrudd og mekling: Konsekvenser for barn og unge	Flest kvantitative, men noen kvalitative Litteraturstudie	Kommer ikke tydelig frem, men av sammendraget kan man tyde den til å omhandle: hvordan den norske meklingsordningen fungerer, og om den kan forbedre situasjonen for barn og ungdom. En oppsummering av konsekvenser av foreldrekonflikt.

2013	Folkehelseinstituttet (Rapport)	Intervensjoner for å dempe foreldrekonflikt – en kunnskapsoversikt	Norsk forskning og studier fra andre land Litteraturstudie	Kommer ikke tydelig frem, men av sammendraget kan man tyde den til å omhandle: Hvilke metoder finnes for å dempe foreldrekonflikt og hvor effektive er de?
2017	Kari Sjøhelle Jevne Doktorgradsavhandling	Barnevernssaker med foreldrekonflikter. Forhandlinger om problemforståelser og handlingsrom når det er bekymringer for barn som har to hjem	Kvalitative intervjuer	Hvordan profesjonelle i barnevernet forstår og håndterer foreldrekonfliktsaker, og hvordan foreldrene selv opplever sine uenigheter og møtet med barnevernet.
2016	Bufdir	Ny barnevernslov		Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse
2015	Folkehelseinstituttet	Foreldrekonflikt: identifisering av konfliktnivåer, sentrale kjennetegn og risikofaktorer hos høykonfliktpar		Alvorlig parkonflikt kan være svært belastende for de parene som gjennomlever dette, og vil ofte medføre alvorlige konsekvenser for barn som vokser opp med foreldre i konflikt.
2021	Bård Bertelsen Journal of Family Studies	Staying with the conflict – parenting work and the social organization of post-divorce conflict	Kvalitativt intervju	Utforsker høykonfliktskilsmissen som et institusjonelt kompleks
År	Forfatter	Tittel	Metode	
2021	Bård Bertelsen	Whose Life is it Anyway?	Kvalitativt intervju	Utforsker hvordan foreldrenes kunnskap og erfaring formes gjennom møter med fagpersoner
2021	Mari Dalen Herland & Gunhild R. Farstad (Vitenskapelig publikasjon)	Utfordringer i parforholdet i småbarnslivet: tverrfaglig samarbeid og forebyggende tiltak		
2021	Cecilie Sudland & Cacilie Basberg Neumann	«For det er jo alvorlige saker» - barnevernets møte	Kvalitativ studie	Hva karakteriserer undersøkelsesarbeidet i foreldrekonfliktsaker

		med fastlåste foreldrekonflikter		og hvilke hindringer opplever barnevernsarbeiderne når de undersøker og vurderer barnas omsorgssituasjon?
2015	Justine van Lawick Margreet Visser	No Kids in the Middle	Terapeutisk organisert gruppearbeid	Ingen tydelig problemstilling, men man kan tenke seg til at den handler om hvordan holde fokuset på barnet gjennom gruppearbeidet som foreldrene går gjennom – hvor målet er å gjenoppdage den andres egenskaper som forelder
2013	Åsne Julsrud	Behov for en samkjørt behandling av barnevernssaker og barnefordelingssaker		Ingen tydelig problemstilling, men forfatteren drøfter om saker etter barnevernsloven og barneloven bør behandles samtidig
2020	Elizabeth Langsrud Willy Lichtwark Halvor Fauske	Barneverntjenestens problemfragmentering i lys av kompleksitetsteori: En linær problemløsningsstrategi innenfor et ikke-linært system?	Kvalitativ intervjuer	På hvilken måte kan kompleksitetsteori utgjøre et alternativt teoretisk rammeverk for den kommunale barneverntjenesten ved håndtering av uforutsigbarhet?

8.2 Bekreftelse på karakter

Vedlegg 2: Bekreftelse på karakter på Astrid Kleppe Flackés masteroppgave for bruk i egen masteroppgave

Annette Engebretsen <annetteengebretsen@gmail.com>

Masteroppgåve

3 e-poster

Astrid Kleppe Flacké <Astrid.Flacke@vid.no>
Til: "annetteengebretsen@gmail.com" <annetteengebretsen@gmail.com>

6. januar 2022 kl. 09:37

Hei og takk for hyggeleg prat!
Eg legg ved masteroppgåva, så har du den. Så har eg klipt ut karakterutskrift frå vitnemålsportalen, og håper det held.

Lykke til!

Beste helsing
Astrid

Forskningsmetode og masteroppgåve "Samarbeid på tvers eller tverke? Om samarbeid mellom barnevern og familievern der foreldra er i alvorleg og langvarig konflikt om barn"	2005 Vår	45 stp	A	A 4, B 5, C 3, D 2, E 0
Eksamensdel (underemne) av IPA306 Forskningsmetode og masteroppgåve1. IPA306	Forskningsmetode og masteroppgåve	2005 Vår	—	A "Ingen karakterfordeling"
Eksamensdel (underemne) av IPA306 Forskningsmetode og masteroppgåve2. IPA306	Forskningsmetode og masteroppgåve	2005 Vår	—	A "Ingen karakterfordeling"

Astrid Kleppe Flacké
Førstelektor
Fakultet for sosialfag
VID Oslo
+47 22 45 19 59/ +47 481 44 852

www.vid.no

VID vitenskapelige høyskole / VID Specialized University

Engasjert for mennesket – lokalt og globalt

Masteroppgave Astrid Kleppe Flacké.pdf
709K

Annette Engebretsen <annetteengebretsen@gmail.com>
Til: Astrid Kleppe Flacké <Astrid.Flacke@vid.no>

6. januar 2022 kl. 09:39

Hei.
Takk for praten og god hjelp.
Tusen hjertlig takk!
Du hører nok fra meg igjen.

Mvh
Annette Engebretsen
[Sjått tekst skjult]

Astrid Kleppe Flacké <Astrid.Flacke@vid.no>
Til: Annette Engebretsen <annetteengebretsen@gmail.com>

6. januar 2022 kl. 09:41

Fine greier. Bare ta kontakt om det skulle vere noko.

Astrid 😊
[Sjått tekst skjult]

